

Taxa postala
pláttá in num.
No. 244716/929.
Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj, Str.
Baron L. Pop
10. Telefon: 18-60. Előfizetők
Havonta 110. negyed
évre 600. egé
félre: Havt
félre 12. egé
Hirdetések díja:
„UJ KELET” i
banati zsidóság
ja. Cikkek utá
forrás megjelölésé

UJ KELET

ZSIDÓ NAPILAP

Director-Főszer-
kesztő: Dr. Mar-
ton Ernő. Admi-
nistrátor delegat si grant responsa-
bil-Felelős Igazgató: Schwartz Endre
Proprietar—Tulajdonos: Fraternitas
S.A.R.de Editura. Registrul publica-
tionilor perioadice No. 48. Dos. 889-
1938. Tribunalul Cluj, Secția III.

Kedd, augusztus 30.
1938—5698. Évi 3.
XXI. évfolyam, 194. szám.

WLÁG TOKR

Theodor Lessing

— Halálának ötödik évfordulójára —

A tizennyolcadik cionista kongresszus sz-
galommal tulfutott előestjén a prágai Repre-
sentationshaus terraszán különböző embert áll-
tak körül a delegátusok és az egybegyűlt
fiatalok. Próféta-arca Bakuninéra hasonli-
tott, magas tudóshomloka, mély, sötét szemek,
kellemes hangja, dus körszakálla valami fur-
csa varázst kölcsönöztek egyéniségének. Ő
beszét és az ifjú zsidó generáció hallgatta.
Tudta és érezte minden hallgatója, hogy a
világ cionistáinak e találkozó pontján is ke-
vesen vannak, akik úgy megértették, mit
jelent a chaluiciut a zsidó ifjúság számára,
mint ez a gondolkodó, aki leírta a következő
sorokat: „Schmach den Söhnen, die es vor-
ziehen für die Luxuswelt westlicher Gross-
städte sich der Literatur zu widmen, oder
einen akademischen Laufbahn einzuschlagen,
statt Steine zu tragen für die Landstrasse,
nach Jerusalem... Nem mintha hitt volna
a cionizmusban, mint a zsidókárús teljes
megoldásában (ahhoz túlságosan pesszimista
volt). De megértette a cionizmusban a zsidó
nép szabadságvágyát és a chaluiciut emberi
nagyságát és — minden igaz ügyet — tiszta
szívűl magáévá tette.

Ott láttuk Theodor Lessinget a kongresszus
megnyitóján, ahol tisztelettel vették körül
ezt a nagy zsidó intellektuelt és másnap meg-
döbbenve hallottuk az elnököl Mockintól,
hogy Lessinget Marienbauban meggyilkolták.
A gyilkos létrát támasztott hotelszobájának
ablakához és golyója megölte a tudóst, amint
az íróasztalánál ülve dolgozott.
Mi volt Lessing bűne a náciok szemében?
Mért kellett a horogkereszt első áldozatai
között meghalnia ennek a kevesek által ismert
filozófusnak? A német emigrációnak voltak
sokkal befolyásosabb és veszélyesebb elemei
is, mint ez a magányos gondolkodó, aki nem
terjesztett semmiféle veszedelmes eszmét,
már csak azért sem, mivel eszméit gyakran
változtatta az idők folyamán a változó valósá-
gnak megfelelően. Nem egy egyszer fel-
ismert igazsághoz ragaszkodott, hanem „az
igazsághoz”, melyet mindenkor a változó
tényeknek megfelelően felismert és szolgált.

Sir John Simon békebeszéde után még feszültebbé vált az európai helyzet

Henderson angol nagykövet fontos berlini megfigyeléseit közölte
Londonban Halifax külügyminiszterrel. Rendkívüli miniszter-
tanácsra ül ma össze az angol kormány

Runciman és Henlein újabb találkozása a rothenhauseni kastélyban

London, augusztus 29. Sir John Simon
szombati beszéde és lord Runcimannak
Henleinnel folytatott vasárnapi tárgyalá-
sai állanak e pillanatban a világpolitikai
érdeklődés homlokterében.

Az angol kincstári kancellár beszéde
magasröptű hivallás volt a béke eszméje
mellett, politikailag azonban nem váltotta
be a hozzáfűzött reményeket. A beszéd
tartalma nem állott arányban azzal a
nagy várakozással, amely megelőzte. Lon-
donban azt mondták, hogy ez a beszéd
csaknem olyan jelentőségű, mint amilyen
Lloyd George beszéde volt 1911-ben. A
hasonlatosság azonban csak annyiban áll
fenn, hogy Lloyd George is pénzügymin-
iszter volt akkor és beszéde ugyancsak
kritikus pillanatban hangzott el, miután
Asquith akkori miniszterelnök és Grey
külügyminiszter is résztvett a beszéd elő-
zetes beharangozásában. Sir John Simon
beszédének csak az a pontja bír különös
jelentőséggel, amelyet a német sajtó is
kiemel s amelyben leszögezi, hogy egy
esetleges háborus konfliktus nem lesz lo-
kaliszálható. Talán ez volt az a bizonyos
rész a beszédnek, amelyet az angol sajtó
előzetes beharangozásai a nürnbergi kong-
resszusnak szóló üzenetként jelöltek meg.

A világsajtó különböző szempontból
ítéli meg Simon beszédének jelentőségét.
Olyan beszéd volt, amely lehetőséget
nyújt különböző magyarázatokra. A lon-
doni lapok úgy vélik, hogy a beszéd az is-
mert chamberlaini vonal megerősítését,
az angol éberség változatlan fenntartását
juttatta kifejezésre és érzékeltetni akar-
ta, milyen súlyos veszedelmeket zudíthat
a világra egy háború. A Sunday Times
szerint Simon semmilyen irányban sem
tett kötelező kijelentést és a csehszlovák
kérdésben annál is kevesebbet mondott,
mint amennyit Chamberlain miniszterel-
nök annakidején.

A francia sajtó véleménye is megosz-
lik. A polgári lapok, ha hiányolják is a
beszédből a határozott állásfoglalást, úgy
vélik, hogy nagyjában mégis megfelelt a
francia nézeteknek. A baloldali lapok vi-
szont csalódottan fogadták a beszédet.

A német sajtó elégedetlensége

Sokkal nagyobbfokú elégedetlenség
hangján emlékezik meg az angol kincstári
kancellár beszédéről a német sajtó. A
Deutsche Allgemeine Zeitung szerint Si-
mon Chamberlain március 24-i kijelenté-
(Fejlesztése a nyolcadik oldalon.)

kérdést a hitleri elgondolásnak megfelelően
még jobban összekuszálja.

A „tönkremenet” báró Rothschild ausztriai
magánvagyonát Hitler bécsi ügyésze is ötven-
millió márkára, azaz közel kétfélmilliárd lejre
becsüli. Ez azonban nem elég a szabadlábúra
helyezéséhez és ennek kiegészítését követeli a
bécsi ügyész a német igazságügyminiszterre
való hivatkozással. Ez a kiegészítés nem je-
het más, mint az, hogy báró Rothschild Lajos
ingyen engedje át Csehszlovákia egyik leg-
nagyobb nehézipari vállalatát, a Witkowitz
Vasművek részvényének ötven százalékát.
Hogy Hitler miért akar lenni egyszerre fő-
részvényes abban a Csehszlovákiában, ahol —
Henlein karlsruhi pontjai szerint — német
vállalkozó „nem tud megélni”, annak a ma-
gyarázata kettős: A Witkowitzi Vasművek
ugyanis Csehszlovákia egyik legnagyobb hadi-
üzemének számít. A Harmadik Birodalom mint
főrészvényes ebben a minőségében könnyen
elrendelhetné, hogy az egész Witkowitzi Kon-
szern közel nyolcezer munkásával csak patkó-
szegget, vagy egérfogókat gyártson, mind-
addig, amíg a szudetanémet kérdés Hitler el-
gondolásainak megfelelően meg nem oldódik.
De a másik legfontosabb elgondolás az, hogy-
ha a szudetakérdés nem oldódik meg elég
rövid időn belül, egy ilyen nagy konzern —
amelynek majdnem összes üzemei a szudeta-
vidéken vannak — sok alkalmat és lehetősé-
get nyújt különböző afférok fellézésére, ha
másként nem, a hitlerista érzelmi munkások
sztrájkba kergetésével.

A Witkowitzi Vasművek részvény többsége
szerény számítások szerint negyvenmillió
csehszlovák, azaz több mint kétfélmilliárd lej
ért. A fentiek után azonban nem volna meg-
lepetés, ha a londoni és párizsi Rothschildok
ezt az összeget is készpénzben ajánlanák fel
Hitlernek, az ausztriai vagyonon kívül,
csak hogy ezt a Rothschild-üzemet hagyják

meg továbbra is a Rothschildok tulajdoná-
ban. Valószínű, hogy Hitler az ajánlatot nem
fogadná el, mert neki Witkowitzra van szük-
sége.

Az osztrák Rothschild sorsa egyébként ti-
pikus esete a háttérben rosszul politikáló
nagyfőkének. Közismert, hogy egy évtizeddel
előtt a demokráta bécsi rendszernek nem
volt nagyobb gyűlöltje báró Rothschild Lajos-
nál. Az 1930. évi választások idején néhai
dr. Bauer Ottó egyik parlamenti beszédében
a Dollfuss-párt győzelmét azzal magyarázta,
hogy a partikassza javáról báró Rothschild
Lajos negyvenmillió sillinget adott és ezzel
a hatalmas összeggel ért el Dollfuss akkora
relatív többséget amellyel aztán szomorú
emlékü parancsuralmi rendszerét megvalósít-
hatta. Ezt a negyvenmillió sillinges adományt
most Hitler bécsi ügyésze az „Anschluss moz-
galom” ellen irányuló merényletnek minősít-
tette és ezért kárterítést követel báró Roth-
schild Lajostól és ezért kevés és célra az ausz-
triai Rothschild magánvagyon is.

Jogosan felemlített már az a gondolat, ha
báró Rothschild ezezt a negyvenmillió sil-
linggel nem erősíti meg annyira Dollfuss
uralmát és omlat Ausztriában mégis csak
megmarad a parlamentáris rendszer, vajjon
Hitler márciusi bevonulása oly sírán ment
volna-e, vajjon az osztrák népparlament nem
tudott volna-e sikeresebb ellenállást tanusít-
ni a hitlerista agitációval szemben, vajjon
a nemzetközi közvélemény nem reagált
volna-e másképpen a márciusi támadásra, ha
erre az osztrák nép hivatott parlament képviselői
— függetlenségük védelmére — fel-
kértek?

Ezekről a kérdésekről bizonyára sokat gon-
dolkozik most börtön magányában báró
Rothschild Lajos, akinek az osztrák demok-
rácia uralma alatt a jelenleginél sokkal jobb
dolga volt és aki most még meztelenül sem
tudja otthagyni egykori hazáját.

A Briand-Kellog paktum bizéves évfordulóján

Eppen most tíz esztendeje annak, hogy
megkötötték az ugynevezett Briand-Kellog
paktumot, amelyet az Egyesült Államok,
Franciaország, Japán és Németország írtak
alá. Az azóta meghalt Kellog amerikai pénzü-
gyminiszter agyában született meg a paktum
gondolata, amely engedékenységre akar-
ta bírni, különösen Franciaországot Német-
országgal szemben, a háborus adósságok em-
berségesebb behajtását illetően. Ez volt a
paktum főpontja, de mellékpontként ott sze-
repejt a béke biztosításának fogadalma is.

Főlétesleges hangsúlyozni, hogy a Briand
Kellog paktum, amely annakidején világpo-
litikai viszonylatban óriási jelentőséggel bír,
tíres pair, muzeumi emlék lett, ahogyan ha-
sonló sorsra jutottak a későbbi évek szóban
és írásban lefektetett méltányossági és béke-
szilárdítási törekvései is. Japán azóta másod-
szor bombázta halomra az „engedetlen” ki-
nai milliókat, Abesszíniában is véráztatta
uton vonultak be az olasz légiók, Spanyolor-
szágban pedig, Franciaország és Anglia tö-
szonszeredségében, több mint egy éve pusztít-
ják a városokat és az ártatlan polgári lakos-
ságot.

A világ már nem hisz a paktumokban, de
ugyanakkor nem akar háborút. Sir Simon
angol kincstári kancellár szombaton megis-
méltette a közhangy elcsépett és mégis drá-
mai szavakat: „borzalmas felelősséget vállal
magára az, aki a háboru pusztításait zudítja
az emberiségre.” Anglia nem akar háborút,
Franciaország sem, az Egyesült Államok
vezető államférfiai élükön az elnökkel, egye-
bet sem hangoztatnak, mint a béke megóvá-
sát. Sőt egy némelykor Németország sem szü-
kölködik a békés szándékok leszögezésében.

Es mégis érezzük, hogy a béke lélekvész-
tője lélelmótesen tarajos hullámokkal küzd
és hogy talán éppen a cseh probléma lesz az
a zátony, amely meglékei ezt a sok megpró-
báltatást kiállott alkotmányt. Egészen nyil-
tan hangoztatják ma már, hogy a cseh kér-
dés korántsem a szudetak és Csehszlovákia
maganügye. A béke, vagy a háboru fölött
döntenek most Prágában.

A Briand-Kellog paktum és még számos
békét biztosító egyezmény születési évfordu-
lóján érezzük, hogy fojtogató levegő veszi el
tűdöktől az oxigént és hogy valamit készí-
tenek számunkra, amelyből semmi, de semmi
jó nem származik ránk.

Ugy érzi az ember, hogy az értelem ereje,
az egymásra halmozott ész-okok nem segít-
hetnek már és nem tartózkodhatják fel az
újabb világéget, amelyet a józanabb políti-
kus koponyák irtózatossáknak jónak.

Az egyes országok államférfiai, mint va-
lami fanatikus globetrotterek, repülnek át
országhatárokon és tengereken. Dus banket-
tek habföhér asztalainál kristálypoharakban
gyöngyöző márkás pezsgők szárcsölgetése
közben döntenek azoknak sorsa fölött, akik-
nek mindez tengernyi könnyet, vért, kiszáki-
tott beleket, a lövészárkok szörnyűségeit, ár-
vaságot, özvegységet... egyszóval nyomoru-
ságot jelent.

Báró Rothschild Lajos bűnügyi óvadéka

Az Anschluss első napján a hitlerista osz-
trák hatóságok börtönbe vetették báró Roth-
schild Lajost és egyidejűleg elrendelték, hogy
az összes, Rothschildok által alapított intézmé-
nyekről le kell szedni mindazna emléktábla-
kat, amelyek azt bizonyítják, hogy azok a
Rothschildok mégis csak sok milliót juttattak
Ausztriában közölcokra, többet, mint az ósz-
szes hitlerista vezetők és azok ősei együtt-
véve.

A világ természetesen felfigyelt a bűnös-
nek minősített osztrák Rothschild ügyére, an-
nál is inkább, mert báró Rothschild Lajos
egész ausztriai vagyonát felajánlotta, ha
szabadulni engedik külföldre. Azonban Hitte-
réknél is bevált az a jó közmonóds, hogy
„évés közben jön meg az étvágy” és egy me-
rés gondolattal olyan ellenajánlatot tettek,
ami arra is alkalmas, hogy a csehszlovák

A SZADAGURAI RABBIDINASZTIA NYOMDOKAIBAN

A SZANZI RABER A CHASZIDHÁBORÚ LÖTT

Ötödik cikk

E munka, melynek első szerény kiadása a német munkásság akkori legbátrabb csoportjának, a Spartakusbundnak kiadásában jelent meg, később már előkelő polgári kiadókál jutott erősen kibővített formában többszöri kiadásra és Lessing legismertebb műve lett. Egyéb filozófiai műveiről — köztük igen érdekes történelemtudományi műveiről — „Die Geschichte als Sinngabung des Sinnlosen”, melyben tagadja, hogy a történelemnek bármily logikus magyarázata lehetséges — nem emlékezhetünk meg e helyen és csupán utolsó könyvét, a zsidó szempontból nagyon érdekes „Der Jüdische Selbsthass“ -t akarjuk röviden ismertetni.

Ez a könyv a legjobbak közé tartozik, amit a zsidó pszichéről valaha írtak és a zsidó lélek belső megismerésében oly drámai, hogy felejthetetlen nyomot hagy az olvasó lelkében. Az asszimilált, jobban mondva asszimilálódnak akaró nyugati zsidó egész tragédiája benne van annak a néhány zsidónak történetében, akiket Lessing példaként hoz fel a zsidó öngyűlöletre.

A zsidó idegen, gyűlölte a különállásával a népek közt és még gyűlöltebb és gyanúsbeltöbbség, ha be akar férközni hozzájuk, önmagát megtagadva. „Ha a kő a kőrsóra esik, jaj a kőrsónak, ha a kőrső a kőre esik, jaj a kőrsónak, akár így esik, akár úgy esik, jaj a kőrsónak”. Ez a Tamudból vett idézet áll mottónak könyvében.

Amíg az ember eldöztöi gyűlöli és biztos a saját igazában, addig nem nehéz a fájdalomkat elviselni. De amikor az ember önmagát gyűlöli és kínzóit szereti, amikor igazat ad azoknak, akik vádolják és üldözik, akkor következik be a tulajdonképpeni tragédia, a lélek öszerszerpannája. A zsidóságnál ezen esetben állunk szemben. „Ha valakinek százzal azt mondjuk, hogy kutya, százegyszerre elhiszi és százkettedszerre már ugatni fog, még ha ember is a valóságban” — írja Lessing. A népek gonosznak tartják a zsidót, mert ily módon igazolják a vele elővetett gonoszágokat. „Az ember ravasznak mondja a kigyót, mert elpusztításához sok ravaszágra van szükség, gonosznak mondja a tigrist, mert gonoszul kell bánnia vele, hogy fogságba ejtse és ostrombának mondja az elefántot, mert ostromba eszközökkel öli meg” — mondja Lessing.

A népek által a zsidósággal szemben elkövetett igazságtalanságokra és bűnökre csak egy menség van, ha magát a zsidót bűnösnek mondjuk. Ezt az utólagos igazolást, melyet Lessing általános történelmi módszernek tart, nevezi úgy, hogy „Sinngabung des Sinnlosen”.

A könyv — rövid általános bevezető után — néhány kiváló zsidó szellem életrajzát mutatja be, akiket tönkretett az öngyűlölet. Megismerjük a zseniális Otto Weiningernek élettörténetét, aki huszonhárom éves korában megírta a „Geschlecht und Charakter”, Európa filozófusai, Bergsonól Hermann Cohenig csodálattal tekintik a fiatal zsenit, aki röviddel könyvének megjelenése után, mely világhírt szerzett nevének — önkézzel véget vet életének, meggyűlölve önmagát, magátólva saját magában a zsidót. A zsidó Arthur Trebitsch két könyvet írt arról, hogy miképpen kellene az írja fajt a zsidó szellemről megvédeni. Paul Réé, Nietzsche barátja, Maximilian Harden, a kintinó újságíró, Max Steiner, a kiváló kémikus, mind ugyanabban a gyógyíthatatlan betegségben szenvednek — az öngyűlöletben. A zsidóságok keresztül önmagukat gyűlölik és megvetik.

Lessingnek, az elvont filozófusnak, emberi nagyságát talán mi sem mutatja jobban, mint az, hogy sohasem zárkózott el a való életől. Minden igaz ügyért sorompóba állott, kezdve a nők egyenjogúsításától egészen egy modernebb és racionalisabb öltözködési reformig. Pessimista volt, de azért szerette az embereket és szívesen harcolt velük és értük. Csak a hatalmasokat gyűlölte, a háborút és a militarista állhősöket. Hindergrórt, akit a mazurei tavak hősnéne neveztek, mert embereket ezreit fullasztotta meg — Lessing megírta, hogy ő is nagyra tartja, de csak mint tömeggyilkost, viszont mint ilyent Hannanál, a hannoveri rémnél is többre becsüli. Hitlernek természetesen más volt a véleménye és erről tanuskodik a maribadi revolvorgolyó, mely Lessing életét kioltotta.

Mondjuk még meg Lessingről, hogy keresztény volt, zsidó szülei megkereszteltették, de neki sohasem jutott eszébe, hogy származását megtagadja. Pedig nála, aki a „Der Jüdische Selbsthass“-t megírta, talán senki sem értette jobban, hogy mit jelent zsidónak lenni. (W. M.)

A bőrünkön van szó. Wagner-Zellinof pompás új műve (Pénz áru, szegénység, gazdagság, stb.) rengeteg képpel, kötve 330 lej. Heller: Közgazdasági Lexikon kötve 290 lej, füze 211 lej Lepagenál Cluj. Postán utánvétel. Kérjen teljes jegyzéket.

Hiszen voltak belső zsidó harcok azelőtt is. Csak kettőről kell megemlékeznünk, a két legutóbbiról, arról a harcról, amit Reb Jánkev Emden folytatott Reb Jajneszn Eybenschtz ellen, s azokról a támadásokról, amelyeket a vilnai gaon tábora intézett Bál Sém tanítványai ellen. Igaz, hogy nagy háberu volt mind a kettő, ellenséges táborokra osztotta a zsidóságot, de egyiknek sem volt olyan elkeseredett harci célja, egyikbe sem vittek bele annyi szenvedélyt, mint abba a háborúba, amit a „szánz-szadagurái máchlaikje“ néven könyvel a történelemtírás.

Chaszid háberu volt ez? Két dinasztia rivalizálása? Sokkal több annál. A galiciai zsidóság pusztulása volt. Szülő megtagadta a gyermekét, testvér a testvérét. Ezrével bontottak fel házasságokat, pusztítottak egzisztenciákat. És átkoztak és denunciáltak és gyilkoltak.

Az egyik oldalon Reb Szrulese Rizenser családja állott. A királyfiak, a szentek, a született messiás-kandidátusok. A másik oldalon Reb Chájem Halberstam szánzi rabbi állott, a talmud-zseni, a halacha és döntvények legfelsőbb fóruma, aki fanatikusan

Szanz, a hagyományhű zsidóság központja

A magyar nyelvterületen nem volt nagy töse a külföldi rabbi-kapacitásnak. Itt van az ortodox központi iroda, itt a tóra és a Sulchan Aruch. A Márám Sík és a Keszáv Szajfer képezik a nagy beszéd- és döntvényekben övék az utolsó szó. Igaz, mondják, hogy a határokon túl, ott, ahol pedig nincs is ortodoxia, szintén élnek vallásos zsidók és nagy tudósok, de mit érdekel az engem, mi közöm hozzájuk?

Az ortodox szervezeti érdek diktálta ezt a felfogást. Ennek a koncepciónak, amely egységtöbbséget hirdet, különvívéséről, külön-érdeklőségre támaszkodik, csak abban az esetben lehet sikere, ha szent meggyőződéssel hiszem és vallom, hogy vallásos zsidó ember csakis az ortodox keretekben üdvözlendő.

Nos, ez a rátarti és elszigetelt magyarajku zsidóság is tudomásul vette, hogy egy galiciai kisvárosban, Szánzban, él egy tudós, Reb Chájem Halberstam a neve, aki felette áll a szervezetnek, ő az ortodoxia tulajdonképpeni védőszentje. Minden fontosabb ügyben kikérték az ő véleményét, ünnepek alkalmával a legtekintélyesebb magyar rabbik ott kukusoltak az asztalnál és lesték a szavát.

Chaszid rabbik azért mentek hozzá, hogy felfedje előttük a kabbala, a szentséges élet titkát. Azok, akik nem hódoltak be a chaszidizmusnak, azért mentek hozzá, hogy lásák a nagy tudóst, az élő tórát, azt a csodálatos üstökést, amely egyszer ötszáz esztendőben ragyog fel a zsidóság egén.

Szintézis a chaszidizmus és rabbinizmus között

A szánzi rabbi ösztönösen megérezte, hogy miben rejlik a chaszidizmus deffektusa. Hogy a „mieve”, a gyakorlati parancs vesztett az értékéből, hogy a chaszid mesét főlébe helyezte az „blát genre“-nak, hogy a rebe szava nagyobb súlyt bír, mint a Sulchan Aruch parancsa, hogy a rebeben vetett hit minden bünt eltakart. Annaira vitték a dolgot, hogy a beszémedresben a bátleok egymás között már azon vitakoztak, hogy tulajdonképpen ki nagyobb, a rebe, vagy az Uristen. Az egyik a rebe mellett döntött, hivalkozott arra, hogy „caddik gajzer v'chakudajs-burich-hi m'kájém”, az Uristen csak végrehajtja a dolgokat, a rendelkezés azonban a caddik szuverén joga. A másik így döntötte el a kérdést: Nem tudom, vajjon az én rebem nagyobb-e, mint az Uristen, azt azonban biztosan tudom, hogy az én rebem nem fél tőle...

Reb Chájem Halberstam szintézist teremtett a rabbinikus és chaszid irányzat között. Az egyik érdeklődőnek azt írta, hogy „chász v'sulajm, mi, chaszidok, dehogyan is vonjuk el az időt a tóra-tanulástól. Chaszidizmussal akkor foglalkozunk, amikor mások alsznak. A mi fő tananyagunk a talmud és annak kommentárjai”. Egy másik hívőnek, aki azt kérdezte tőle, melyik a legalkalmasabb könyv arra, hogy megtanulja belőle a chaszidizmust, azt felelte: „A blát g'mure mit tajszesz...”

Centrum lett Szánz, központja annak a

és emberfeletti erővel küzdött azért, hogy megvédje a zsidó hagyományok bástyáit. S félmilliónyi tábor mindkét oldalán.

Hét esztendeig, végkimerülésig tartott a harc. Míg bele nem haltak a főszereplők, míg a hadakozó felek rá nem eszméltek arra, hogy ezzel a harccal tulajdonképpen megassák a chaszid mozgalom sírját.

Hat évtized mulott el azóta, s ma, az érdektelen kívülálló objektivitásával megállapíthatjuk, hogy ez a háberu megtörtézőt a chaszidizmust, megpecsételte a sorsát annak a mozgalomnak, amely példa nélkül áll a zsidó történelemben.

A szánz-szadagurái háberu nyomán leáldozott a napja annak a mozgalomnak, amely kis szakadár csoporttal indult és száz esztendő alatt meghódította a zsidóság kétharmadát. A háberu nyomán ritkultak a sorok, a chaszid mozgalom hozzáfogott a felszámoláshoz, s átengedte a hegemoniát annak a mozgalomnak, amely kvittlik, kaméák, mesék, legendák és égieknél történő intervenciók helyett konstruktív építőmunkával, a föld meghódításával igyekszik megoldani egy sokat hányatott nép nagy-nagy problémáját.

tannak, amelyért százszázalék maglyahalált haltak, az a hely, ahol a tóra alapján eldöntenek minden vitás és kétes ügyet. A világ zsidósága megilletődéssel tekintett Szánz felé, mert ott székelt az az ember, kiről összes kortársai egyöntetlően vallották, hogy ő a „száz hátaju”, a tóra védőszentje.

A szánzi rabbi legendás élete Reb Fischel Gorlitzer, a szánzi udvar egyik tábornoka megírta memóriáját. Ezek a feljegyzések fényt vetnek a rabbi életére, a kutató betekintést nyer ennek a kivételesen gazdag léleknek belső világába. Az egyik fejezet betűszerinti fordításban így hangzik:

„Rifjél után írta a caddik rezponzumait. Az utolsó években inkább diktált, mert nehezebb esett az írás. Mielőtt hozzáfogott az íráshoz, elment a mikvébe, s miután visszajött, imát mondott, kérte a Mindenható, mutassa meg neki a helyes utat, nehogy tévedjen, vagy elbotoljon a halachában. Egyziben egy aguna (elhagyott feleség) ügyében folyt nagy vita, az eset lázas izgalomban tartotta az egész rabbinikus világot. A szánzi rebe, felszabadította az agunát, megengedte neki, hogy másodsor is férjhez menjen, ugyanakkor Galicia két legnagyobb tudósa, Reb Jaszal Saul Nathansohn leMBERGI rabbi és Reb Slajme Kliger brodi maggid eltiltották a férjhezmenéstől. A többi tudósok nem mertek beleszólni a vitába, a szánzi rebe egyedül állott a porondon, egyedül — két szellemóriással szemben. „Késő este volt, amikor jött a küldönc az udvarból s jelentette, hogy a rabbi hivat. Amikor a szobába léptem, akkor érkezett meg a rabbi a mikvéből. Röviden közölte velem, hogy rezponzumot kell írnia a leMBERGI rabbinak, azán egy sarokba húzódtam és imádkoztam. Aki nem hallotta az ő imáját, amikor azt mondta, hogy v'huér éjnémi b'szajruszechu, v'dábék libéni b'micvajszechu”, világitás meg a mi szemünket a te tanóddal és forrassd a mi szivünket a te parancsaidhoz, aki nem látta az ő lelkesedését, az ő elragadtatását, aki nem hallotta az ő zokogását, az el nem tudja képzelni, hogy mi az k'dise v'táháru”, mi a szentség és mi a tisztaság. Visszafojtottam lélegzetemet és arcomon végigpergett a könnyek.

Amkor készen lett az imával, odament az íróasztalhoz, intett, — összeszedtem minden gondolatomat és elkezdtem írni. — Nem tudom, mennyiben voltak nagyobbak a tanaitak és amoreák, a talmud szerzői. Amikor diktált, nyomorék teste kiegyenesedett, szeméi ragyogtak, órákon keresztül ömlött belőle a szó; úgy diktált, mintha az egész talmud, sokezer kommentárjával, sok százezer oldal szöveg ki lett volna terítve előtte, abban az órában ott volt a Szináj-hegy, a tóra, Majse rábáni. Szület nélkül diktált és én alig bírtam követni.

Amikor készen lett, eszméletlenül öszszerozott. Többször mormolta, „lész mieh-suvu t'fisz uminé, lész ászár puni miné”, nincs olyan gondolat, amelyet ő ne fogott volna fel, nincs hely, ahová ő ne hatolt volna

be. Hirtelen felugrott, s hangosan kiáltott: „miter, mitér!” Az égi gyülekezésben úgy határoztak, hogy az asszony férjhez mehet. Azon az éjszakán — fejezi be Fischel Gorlitzer — láttam, mi az „tájru lisma”, a tóra öncélú művelése.

Negyedszer nősül a szánzi rabbi, s ez a talmud-kolosszus chaszid rebe is volt. Bál Sém után a mozgalom legkimagaslóbb figurája. Világszemlélete és életmódja, hite és meggyőződése a díszes galéria legelső sorába állította.

Legendák keringtek ennek a kis sánta zsidónak a jótékonyaságáról, akit apósa, a leipniki rabbi azért vett föl, mert „igaz ugyan, hogy görbe lába, de nagyon egyenes ám az esze”. Háromszázezer forintnyi évi jövedelmét szétosztotta a szegények között. Nem volt egy darab butor a házában, nem volt egy rendes ruha rajta. Az egyetlen értékek, a menóra, a gyertyatartók és a kiddus-serleg állandóan zálogba voltak csapva, állandóan tele volt adósságokkal. Gazdag hivatit kényserítette arra, hogy nagy összegeket adjanak jótékony célokra. Ha szegény asszony panaszkodott, tönkre megy, mert becsapták, vett egy szekér almát és nem tud tudni rajta, akkor kiment a piacra, s kínálta az almát, jöjjenek, vegyenek, ilyen finom almát ugyemsem vettek még soha, s boldog volt, ha félóra alatt szétkapkodták az özvegy asszony portékáját.

Hetven év körül járt a szánzi rabbi, amikor meghalt harmadik felesége és odanyilatkozott, hogy meg akar nősülni. Nem az utódok miatt akart nősülni, hiszen voltak gyermekei pár tucat unokája és dedunokája. De a Zohár könyve úgy véli, hogy nagy dolog a nősülés, s igen ajánlatos akkor is, ha az ember már elérte a hetven esztendőt. A gyermekek szívesen vették a hirt, s az egyik feleszoba is hozta az ügyet. „Tudja, édesapám — mondta a fia — egyszer azt kérdezték az öreg zidicsojve caddiktól, hogy miért nem nősül meg, mire a caddik azt felelte, hogy már megnősült. És amikor látta, hogy kurnyezete nem érti a dolgot, még hozzátette: felségül vettem a tórát.” A szánzi caddik rögtön elérte a célzást, s így vágott vissza: Fiam, én ugyem vehetem el a tórát, férjnel van... Megelőzött a zidicsojvi caddik...

De ha a törával nem nősülhetett meg, ki szemeltek egy menyasszonyt, egy fiatal 18 éves lányt, vallásos, jámbor szülők gyermeke. Reb Fischel Gorlitzer elment nézőbe, jött és jelentette, jónak láttam a partit, megírtam a házassági szerződést és kitűztem az esküvő napját.

Hetven éves, sánta zsidó az egyik oldalon — 18 éves fiatal lány a másik oldalon. Csoda, hogy a menyasszony meggondolta a dolgot? És pontosan akkor, amidőn a völégény már a chipe alatt állott, éppen arra várt, hogy a menyasszony ujjára huzza a gyűrűt, hiába kérték, hiába unszolták, egyre azt hajtogatta: Nem megy a chipe alá, öreg a völégényem, nem kell neki, még akkor sem, ha tizszer olyan szent volna.

Nem volt más kiút, Reb Fischelre várt a feladat, hogy közölje a caddikkal, miszerint a menyasszony meggondolta a dolgot és nem hajlandó a chipehez menni.

— Mit mond a menyasszony? — kérdezte a rebe.

— Azt mondja, hogy a rebe túl öreg, — adta vissza Reb Fischel.

— Erigy, mond meg neki, hogy jöjjen azonnal, minél többet vár, minden perccel annál öregebb vagyok...

Az érv hatott. A menyasszony jót nevelt, s kérte, hogy vezessék a chipehez. A frigyből két gyermek született, Reb Sulem Lézer Ráchferder, ujjehérti rebe, s Reb Sájele krakkói rebe, mindketten életben vannak, tul a nyolcvanon. Viszont ez már nem tartozik ide...

Fényének, karrierjének, hatalmának csúcspontján állott mind a három érdekelt fél: a szadagurái udvar, a szánzi rabbi és a chaszid mozgalom. Akkor eldöbott valaki egy égő csóvát, amely lángaborította egész Galiciát.

Abban az időben vajjon gondolt-e valaki arra, hogy ez a háberu nemcsak az egyik tábor semmisíti meg, hanem megdönti minden korok legnagyobb zsidó népmozgalmának a hegemoniáját...?

Schön Dezső

Közéletiék dátambizott niusi ütessz jegyzőkönyv Néps zövet intézett jelt

Genf, augusztus 28 landó mandátumbizoz lesztináról szóló megjegyzésével, ami mány 1937. évi jelt a jelentést ugyanis júniusban tárgyalta ság és megjegyzése követhetőket mondja

— A palesztinai lentésének áttekinté palesztinai politikai nem jutott át a hat a mandatarius hat szavai szerint — e

Az elmúlt évbent fenyegetések és sz közrendet, amelyek és amelyek néhány provokáltak zsidó iormány főgondja volt, ami természetse sege is. Elismerés al látott hozzá ez edményben az erőf sikkal, amikbe ez hatalom képviselő ágott arról, milyen akkel jár ez a t aji adottságai és jtközösségének h

ért mert a ter ak, vagy azért, a gtorlásoktól — trilménynek a k áldról kapnak tá A ma jüggese

— A mandatár ismerte, hogy a izzetet teremten zen más természet idősök, amely aslatainak elfog alalmazása (a fel eresztülvitele) k

ilyi Bizottság le rti idősök alag rvenyben kell, inai közigazgatá szközekeut.

Most azonban tani a mandátu ben felfüggesz kalmazását, m pontjainak a vili körülmén dályokba ütke hosszabbította lom a zsidó t nak periódusa szentesített g ségi elv jügg

A mandátu egy a mandat felosztási te egtöbb kilátást eményének ad nínél rövidebb szak, amely s Palesztina jövő zozó végleges jelenlegi, bizony aluzódása az további szenze

A jelentésb Shuckburghs-n képviselőjének megjegyzésel fejti, hogy az azt a felfogás vándorlási re

STE 1937

A NÉPSZÖVETSÉGI MANDÁTUM- BIZOTTSÁG A MANDÁTUM MEG- SZEGÉSÉVEL VÁDOLJA ANGLIÁT

Közvetítették a mandátumbizottság júniusi ülészakánának jegyzőkönyvét és a Népszövetséghez intézett jelentését

Genf, augusztus 29. A Népszövetség általános mandátumbizottsága közölte a Palesztináról szóló jelentését a bizottság megjegyzésével, amelyet a palesztinai korábbi júniusi ülészakán, júniusban tárgyalta le a mandátumbizottság és megjegyzéseiben többek között a következőket mondja:

— A palesztinai kormány 1937 évi jelentésének áttekintéséből kitűnik, hogy a palesztinai politikai helyzet még mindig nem jutott át a holtpontra, amelyhez — a mandátárius hatalom képviselőjének szavai szerint — egyévtől ezelőtt ért el. Az elmúlt évben sorozatos merényletek, fenyegetések és szabotázsok zavarták a közrendet, amelyeket arabok követtek el és amelyek néhány esetben megtorlásokat és amelyek néhány esetben megtorlásokat provokáltak zsidó részről. A mandátárius kormány főgondja a rend helyreállítása volt, ami természetesen legfőbb kötelessége is. Elismerésre méltó határozottsággal látott hozzá ezen feladathoz, az elért eredmények azonban távolról sincsenek annyiban az erőfeszítésekkel és áldozatokkal, amikbe ez került. A mandátárius hatalom képviselője megjegyezte a bizottságot arról, milyen rendkívüli nehézségekkel jár ez a feladat az ország földrajzi adottságai és az arab lakosság segítségkérésének hiánya miatt — vagy azért mert a terroristákkal szimpatizálnak, vagy azért, mert félnek a terrorista megtorlásoktól — végül pedig annak a körülménynek a következtében, hogy külföldről kaptak támogatást a zendülők.

A mandátum részleges felfüggesztése

A mandátárius hatalom képviselője elismerte, hogy az események átmeneti helyzetet teremtettek, amely azonban egészen más természetű, mint az az átmeneti időszak, amely a Királyi Bizottság javaslatának elfogadása és gyakorlati alkalmazása (a felosztás proklamálása és keresztülvitele) között fog eltelni. A Királyi Bizottság leszögezte, hogy az átmeneti időszak alatt a jelenlegi mandátum érvényben kell, hogy maradjon a palesztinai közigazgatás irányító és uralkodó eszközeként.

Most azonban kénytelen megállapítani a mandátumbizottság, hogy részben felfüggesztették a mandátum alkalmazását, miután egyes lényeges pontjainak a megvalósítása akadályos körülmények következtében akadályosabbá vált. Így például meghosszabbította a mandátárius hatalom a zsidó bevándorlás korlátozásának periódusát, a Népszövetség által szentesített gazdasági-befogadóképeségi elv figyelmen kívül hagyásával.

A mandátumbizottság megállapítja, hogy a mandátárius hatalom továbbra is a felosztási tervben látja a „legjobb és legtöbb kilátást nyújtó megoldást”, azon eményének ad kifejezést, hogy *lehetőleg minél rövidebb lesz az az átmeneti időszak, amely szükségesnek mutatkozik a Palesztina jövőbeni alkotmányára vonatkozó végleges döntés megtörténteig.* A jelenlegi, bizonytalan állapotok további elhúzódása az összes érdekeltnek csak további szenvedéseket okozna.

A jelentéshez mellékelik Sir John Shuckburgh-nak, a mandátárius hatalom képviselőjének levelét, aki a bizottság megjegyzésével kapcsolatban többek között kifejti, hogy az angol kormány nem osztja azt a felfogást, miszerint a jelenlegi bevándorlási rendszer a mandátum részle-

ges felfüggesztését jelenti. A kormány meg fogja ragadni az alkalmat, hogy magatartását megfogalmazza ebben a kérdésben, mikor a mandátumbizottság jelentése a népszövetségi tanács legközelebbi ülészakára elé kerül.

A mandátumbizottság jelentésével egyidejűleg került nyilvánosságra a bizottság legutóbbi, júniusi ülészakánának jegyzőkönyve is. Ebből kiderül, hogy a bizottság különböző tagjai éles kritikát gyakoroltak a mandátárius hatalom Palesztinapolitikájára fölött, különösképpen a zsidó bevándorlás korlátozása miatt.

Rappard professzor vádjai

Rappard professzor, a mandátumbizottság alelnöke, többek között a következőket mondotta:

— Ne felejtjük el, hogy a gazdasági befogadó képesség elve is már korlátozást jelent a mandátum teljes alkalmazásának, miután a mandátum kifejezetten arra kötelezi a mandátárius hatalmat, hogy „megkönnyítse” a bevándorlást. Ma viszont a gazdasági befogadó képesség elvén túlméltul korlátozzák a bevándorlást. A kormány ezt átmeneti intézkedésnek nevezi, úgy látszik azonban, hogy folytatni akarják a mandátum teljes likvidálásáig és a felosztott államok megteremtéséig. Minden lehetőséget el kell követni, hogy az átmeneti időszak minél gyorsabban fejeződjék be. *A jelenlegi állapot törvénytelen. A zavargások nem fognak mindaddig megszűnni, amíg véget nem vetnek ezeknek a törvénytelenkedéseknek.*

Sir John Shuckburgh angol megbízott

Az angol megbízott válasza
a következőképpen válaszolt Rappard professzor szavaira:

— Anglia nem osztja azt a felfogást, hogy a bevándorlás ügyében foganatosított legutóbbi intézkedések törvénytelenek volnának a mandátum értelmében. Amikor a Népszövetség elfogadta a mandátumot, előtte állott az ugynevezett Churchill-féle Fehér Könyv, amelyben először szerepel a gazdasági befogadó képesség elve. Ebben szögezte le Anglia azt a politikát, amelyet a bevándorlás irányában szándékszik folytatni és ezt a politikát akkor tudomásul vette a Népszövetség tanácsa. Anglia elismeri, hogy az elmúlt évben eltért ettől a politikától, miután átmenetileg speciális bevándorlási korlátozást alkalmazott. Ez sajnálatos lehet, de nem minősíthető törvénytelenkedésnek, a mandátum megszegése értelmében. A mandátum arra kötelezi a mandátárius hatalmat, hogy „alkalmas feltételek mellett megkönnyítse a bevándorlást.” A mandátárius hatalomra tartozik, hogy időről-időre megállapítsa, mi értendő „alkalmas feltételek” alatt. A kormány kötelezte magát arra, hogy az átmeneti időszak után visszatér a gazdasági befogadó képesség elvéhez, a lakosság nem arab részét illetően. Végső fokon teljes cselekvési szabadságuk lesz a zsidóknak a saját területükön.

Mit kell tudni a katonai felmentettek revíziójáról

Szeptember 15—november 15 között hajtják végre a revíziót

Cluj, augusztus 29. Előző számainkban különböző részleteket közöltünk a katonai szolgálat alól felmentettek revízióját illetően. Bucuresti jelentés szerint a rendelet a hadügyminisztérium hadkiegészítő igazgatósága adta ki a nagyvezérkarral egyetértésben, utasítva a hadkiegészítőket, hogy az 1922—1936-os évszámokhoz tartozó ideiglenesen, vagy véglegesen felmentettek (scutit dispensat, reformat) revízióját vigye keresztül. A revíziónak eredetileg szeptember 1—15 között kellett végbemennie, az egyes területi parancsnokságok kérésére azonban a minisztérium a revíziót szeptember 15—november 15 közötti időpontra jelölte ki. A terminus meghosszabbítása azzal van összefüggésben, hogy az érdekelteltek száma meg lehetően nagy.

Mint azt már előző számunkban megírtuk, az összes a revízió alá tartozó ifjak behívót fognak kapni. Ismételt felhívjuk tehát az érdekelteltek, hogy amennyiben időközben megváltoztatták volna lakhelyüket, hogy címüket közöljék azon helység illetékes hadkiegészítőjével (Cercul de recrutare), ahol születtek, vagy pedig azzal, ahová hivatalos athelyezés folytán tartoznak. A behívóban megállapított időpontban az érdekeltelteknek a megjelölt helyen megjelenni a négy-napi élelmet hozni magukkal. Elszállásukról a helyőrség gondoskodik.

A revízió az orvosilag felmentetteket foglalja magában. Nem vonatkozik tehát azokra, akiket mint családfenntartókat mentesítettek szolgálat alól, vagy feltételesen voltak felmentve (dispensat conditional). A revíziót a sorozási törvény 25. szakaszában előírt bizottság végzi, amely a következőképpen alakul: Az illetékes hadtest tábori főorvosa, mint elnök a két törzserőszak (őrnagyotl feifelé) mint tagok. A revízió a hét hadtest területi parancsnokságának székhelyén történik.

Ismételt felhívjuk, hogy azokra, kiknek felmentését felsőbb katonarövidési fórumok is megerősítették, ugyancsak nem vonatkozik a revízió. Ezt azonban az illetékes hadkiegészítőknél igazolni kell!

Országos zsidó tornaünnepély lesz Temesváron

„Meg fogjuk mutatni, hogy a zsidó ifjuság nemcsak szellemi téren, de fizikailag is felkészül az életre”

Timisoara, augusztus 29. Az Uj Kelet részletesen beszámolt már a temesvári Kadima sportegylet nagyszerű csillagutórájáról, amelynek kapcsán augusztus 17-én találkozára hívták meg a Retyezatra Románia zsidó turistáit. A rossz idő ellenére is 21 turista gyűlt egybe a 2000 méter magas Bucura tónál. A testvéries hangulatú találkozó után tizenkét fiatal turista megmászta a Retyezát csúcsát, a 2511 méter magas Peleagát, majd a turista-találkozó résztvevői gazdag emlékek birtokában ismét elszéledtek az ország minden részébe.

A Kadima vezetősége a ritka csúcsteljesítményt jelentő kirándulás alkalmával szombaton este társas összejövetel keretében, a temesvári zsidó kulturothton

keretében ünnepelte a turistaszakosztály fáradhatatlan tagjait. Az összejövetelen vett részt a temesvári zsidó ifjuság is, amely ma már kellőképpen tudja értékelni azt a széleskörű nevelő munkát, amit a szorosra vett sportteljesítményeken felül is kifejt a Kadima. Az üdvözlőbeszéd sorát Nemes Hugó elnök nyitotta meg, aki meleg szavakkal köszöntötte a Kadima turistáit és sportteljesítményük érdemeit méltatta.

— A Kadima sportegylet — mondotta — a mai idők követelményeinek megfelelően egészséges, testben-lélekben vezetett, életrevaló zsidó ifjuságot nevel tagjaiból. Gyakran vádolnak azzal bennünket, hogy csak szellemi kiválóságokat tu-

FIGYELEM! OLVASÓK!

Iskolaszerek legolcsóbb beszerzési forrása:

„AKCIDENCIA”

könyvnyomda, könyv- és papírkereskedés Cluj, Str. Ducei 2. Select mozaival szemben. 200 lej vásárlás után 50 névjegy ingyen. Olcsó külföldi bélyegek és bélyegkellékek. Legolcsóbb könyvnyomda. Alapítva: 1912. évben. Ezen hirdetés kiülön 5% engedményre jogosít.

dunk felmutatni, de fizikailag satnyák és gyengék vagyunk. Nos, meg kell mutatnunk és meg is fogjuk mutatni, hogy

a mai zsidó ifjuság nemcsak szellemi téren, de fizikailag is tökéletesen felkészül az élet küzdelmeire.

Ehhez természetesen önzetlen és áldozatkész vezetőkre van szükségünk, valamint testvéries, igazi sportszelleme és komoly munkakedvre. Az eddigi eredmények azt igazolják, hogy mindeme tulajdonságokat nem nélkülözzük.

Nemes Hugó ezután bejelentette, hogy a Kadima kezdeményezésére december 25, 26 és 27-én a katolikus karácsonyi ünnepek alatt Temesváron három napig tartó országos zsidó tornaünnepélyt rendeznek, amelyen részt vesz majd az ország valamennyi zsidó sportegyesülete.

Ezután Gábor Dezső dr., az európai hírű turista, aki legutóbb az olasz-svájci határon fekvő Monterosa 4670 méteres csúcsát mászta meg, üdvözölte a Kadima tagjait és barátait, majd érdekes előadás keretében beszámolt a retyezati csillagutúra élményeiről.

— Kétezer méteren felül — mondotta többek között — olyan országba érkezik a zsidó turista, ahol nincsenek felekezeti és faji különbségek.

Schönheim János és Fhrenfeld László ugyancsak turistaélményeikről és uti tapasztalataikról tartottak beszámolót és további lelkes munkára buzdították a Kadima tagjait.

A Kadima turistaszakosztálya egyébként bő anyagot felölölő fényképiállítást rendezett a kulturothton termeiben, a retyezati csillagutúrán készült felvételekből. Az érdekes kiállítás csütörtökig marad nyitva, míg a díjakat tegnap, hétfőn este osztották ki.

Könyvnap olcsó, teljes Ady. Ady összes versei, 544 lap, diszkótés most 158 lej. később 251 lej. Móricz: Légy jó mindhalálig, fűzve 282 lap, most 59 lej, később 165 lej. stb., stb. Lepagenál Cluj. Postán utánvétellel. Kérjen ingyen jegyzéket.

STERN-féle orl. kóser vendéglő Oradeán
Str. N. Iorga (volt Zöldfa-uca) 10. Országszerte elismert kitch konyha, szolid árak, figyelmes kiszolgálás. Lakodalmakra és bankettekre külön nagyterem. Transilvánia vezető étterme, az utazó közönség kedvenc találkozóhelye.

HIREK

Izrael és Sára

Németországban immár megjelent a névrendelet, amely egyfelől megtiltja a zsidók számára a germán nevek használatát, másrészt elrendeli, hogy minden férfi rendes neve mellett tartozik az „Izrael” nevet is viselni, ugyanúgy a zsidó nő, aki ezentúl a „Sára” melléknevet kapja. Ebbe az antiszemita intézkedésbe a zsidók szívesebben beleegyeztek, mint minden eddigi rendelkezésbe. Dr. Wilhelm Stuckert belügyminiszeri államtitkár, e rendelet szerzője, nyilván nem érdeklődött a nevek jelentéséről és nem tudta, hogy Izrael „Isten harcosát”, Sára pedig „hercegnőt” jelent. Stuckert, aki a nürnbergi törvényeket agyalta ki, ezzel is „uttörő” munkát végzett. Egyedülálló eset a történelemben, hogy az emberek ezrei egyazon nevet legyenek kénytelenek és pedig büntetés terhe mellett viselni.

A rendelet negyedik pontja ugyanis kimondja, hogy aki ennek ellenszegül, hat hónapi börtönrre számíthat. Egyben intézkedik, hogy minden újszülött specifikus zsidó nevet kapjon. A kormány választékot is közül a hivatalos lapban.

Férfinevek: Abel, Abieser, Abimelech, Abner, Absalom, Ahaó, Ahasja, Ahasver, Akiba, Amon, Anshek, Aron, Asahel, Asaria, Ascher, Assur, Athalia, Awigdor, Awrum, Baohja, Baruch, Benaja, Berek, Berl, Boas, Bud; Chagga, Chai, Chajrim, Chananja, Chanoch, Chastel, Chawa, Chiel; Dan, Denny, Efrim, Efraim, Ehuó, Elisig, Eli, Elias, Elihu, Eliser, Eljakim, Elkan, Enoch, Esau, Esra, Ezechiel; Faleg, Feibisch, Feirel, Freiel, Feiwe, Feleg; Gad, Gdaleo, Gdajla, Gerson, Gideon; Habakuk, Hagai, Heimor, Henoch, Herodes, Heselel, Hillel, Hiob, Hosea; Isaac, Isaj, Isachar, Isobeth, Isidor, Ismael, Israel, Itzig; Jachiel, Jaffe, Jakar, Jakusiel, Jecheskel, Jechiel, Jehu, Jehuda, Jehusiel, Jeremia, Jerobeam, Jesaja, Jethro, Jiftach, Jizchak, Joab, Jochanan, Joel, Jomteb, Jona, Jonathar, Josia, Juda; Kainan, Kaiphaz, Kaleb, Korach, Laban, Lazarus, Leew, Leiser, Levi, Lewel, Lot, Lupu; Machol, Maim, Mochaim, Mordechaj, Mosche, Moses; Naschschoon, Nachum, Naftali, Nathan, Naum, Nazary, Nehab, Nehemia, Nissim, Noa, Nochem; Obadja, Orev, Oscher, Osiat; Peisach, Pinchas, Pinkus, Rachmiel, Ruben; Sabbtai, Sacher, Sallum, Sally, Salo, Salomon, Salusch, Samaja, Sam Samuel, Sendel, Saudik, Saul, Schalom, Schaul, Schinul, Schmul, Schneur, Schoacha, na, Scholem, Sebulon, Semi, Sered, Sicheer, Sirach, Simson; Teit, Teweile; Uri, Uria; Zedek, Zedekia, Zephanja, Zeraja, Zewi.

Női nevek: Abigail, Aschewa; Belle, Bela, Beschra, Bibri, Bilba, Breine, Briewe, Brocha, Chana, Cheiche, Cheile, Chirke; Deiche, Deawaara, Driesel; Egele, Faugel, Feigle, Fella, Fradchen, Fradel, Frommet; Geilchen, Geleg, Gindel, Gittel, Gale; Hadasse, Hae, Hana, Hittel; Jachel, Jachewad, Jedidja, Jente, Jezabel, Judis, Jyska, Jyttel; Keil, Kreindel; Leie, Libsche, Libe, Liwie; Machle, Mathel, Milkele, Mindel; Nacha, Nachme, Peirche, Pesschen, Pesse, Pessel, Piric, Rachel, Rausel, Rebekka, Rehel, Reha, Rechel, Reisel, Reitzge, Reitzsche, Riwdi; Sar, Scharne, Scheindel, Scheine, Schew; Schlamsche, Semche, Simche, Slowe, Sprinze, Tana, Telze, Tirze, Tzebiel; Zerele, Zilla, Zimle, Zine, Zipora, Zirel, Zorthel.

Ezeket a neveket egyébként a zsidók hitközösi anyakönyveiből szedték elő. Ami az asszimiláció hulláma el nem árasztotta a zsidókat, e neveket természetesen tartották zsidó és nemzsidó egyaránt. Stuckert ugyan úgy differenciálás céljából hozta rendeletét, de ezuttal nem talált célba.

Még az asszimilánsok is mosolyogva veszik a rendeletet tudomásul. Már amennyire Németországban zsidóknak mosolyogni lehet.

— A PIT új igazgató. Az új posta- és távirótörvény rendelkezéseinek megfelelően királyi dekrétummal az egyes hivatalok élére a következőket nevezték ki: Gheles Emil kiaknázási, Tanasescu Tudor technikai, Ciuperescu Mircea kereskedelmi, Costacea Octav anyagkezelési, Boeru Victor személyzeti és Maneanu Ilarie könyvelési igazgató. Dumitrescu Nicolae és Cuzin Gheorghe főfelügyelők lettek, míg Scileru Ioan a vonalak és berendezések hivatalának főnöke.

Hirdetmény

A Timisoara III-IV. kerületi orth. zsidó hitközség kóser mézszárszékre óhajtott koncessziót kiadni. Reflektánsok küldjék be ajánlatukat alábbi címre: Comunitatea izr. ort. Timisoara IV., Str. Fröbl 55.

Urak!

Uj üzlet!

Elegancia, minőség férfi divatárunkban

ÁDÁM-nál

(volt Hadady üzlet)
Piața Unirii 15.

Fehérmémi méret után

— **Vadházastársak bélyegmentes házasságkötése.** Temesvárról jelentik: A megyei prefektura már évekket ezelőtt beadványt intézett a pénzügyminisztérium bélyegigazgatóságához, amelytől a vadházastársak bélyegmentes házasságkötésére kért engedélyt. Beadványában a prefektura leszögezte, hogy a Bánságban aggasztó méreteket öltött vadházasságok számát a bélyegköltségek elengedése révén jelentősen csökkenteni lehetne és egy fontos szociális probléma nyerne megoldást. A minisztérium két év után csak most foglalkozott érdemben a beadvánnyal, amelynek érveit magáévá tette és leiratban közölte a prefekturával, hogy bélyegmentességet engedélyez a vadházastársak polgári házasságkötése számára. A minisztérium döntése országos érvényű és néhány napon belül az ország valamennyi megyéjével, illetve kormányzóvárossal közölni fogják, hogy a vadházastársak számára nem kötelező a bélyeg érvény, ha frigyüket törvényesíteni akarják.

Larry Baur legjobb filmje

— **A temesi kormányzóság szakosztályai.** Temesvárról jelentik: Dr. Marta Ándor, Temes kormányzóság királyi helytartója megszervezte az egyes kormányzósági szakosztályokat és kinevezte azokat vezetőit. Így a személyi osztály élére dr. Petrovici Emil, a lugosi prefektura volt főjegyzője, a gazdasági szakosztály élére Stanca Ernő aradmegyei pénzügyi főnök, a kultúrósztály élére Tieranu Emil r. temesmegyei főjegyző, a közigazgatási osztály élére dr. Daminescu Octavian zörényi főjegyző, a nemzetvédelmi osztály élére Ionescu Liviu hunyadmegyei főjegyző, a pénzügyi osztály élére Bobei Aurel temesmegyei főszámvéve, a jogi osztály élére pedig dr. Teicu Cornel emesmegyei főügyész került. A kormányzóság vezértitkára egyébként nyilatkozott, hogy az osztályok között, hogy mindaddig nem kerülhet sor újabb kormányzósági tisztviselők kinevezésére, míg a meglévő szabaddá vált tisztviselők el nem helyezkedtek. Dr. Marta Alexandru elvtartó első fogadónapján megjelent dr. Ciuperescu Stefan pénzügyigazgató, aki a ikasztériális palota átépítésére vonatkozó tervezetét ismertette. A helytartó a legteljesebb támogatását ígerte meg a munkálatokat végezni. Bihar megyében agyfostosságu átépítési tervekhez.

Művészeti Lakberendezés

SZÉKELY ÉS RÉTI
BUTORGYÁR R.T. · BUCUREȘTI · TG. MUREȘ
TERVEZÉSEBEN
KIVÁNTATRA MEGBIZOTTUNK FELKERESI

— **Klein Miksa dr. Dragomir kisebbségi miniszternél.** Dr. Dragomir Silviu kisebbségi miniszter vasárnap délután 5 órára magánlátogatást kért Klein Miksa ügyvédet. A látogatás egy óra kihallgatás során a kisebbségi miniszter felkérte dr. Klein Miksa ügyvédet, hogy az audiencia rendjén felvetett kérdések tárgyában kifejtett álláspontját foglalja össze memorandumokban és sürgősen juttassa el hozzá. Az audiencia tárgyáról Klein Miksa dr nem nyilatkozott, csupán annyit mondott, hogy a kisebbségi miniszter meggyőződése szerint el vanelve a legösszefogottabb módon a kisebbségek iránt és hogy a jogegyenlőség elve alapján áll.

— **Vámos Magda zongoratanárnő** a tanítást szeptember 1-én kezdi meg. Jelentkezni lehet lakásán, P. Mihai Viteazul 23, I. emeleten délután 4-6-ig.

— **Salamon Etelka** hegéditanárnő képesítés vizsgálatára és fejlesztő zenés játék kurzusára a cluj-i zenei élet értékes pedagógiai újításai között gazdagodik az idei tanévben. Salamón Etelka, az ismert kiváló zene-pedagógus itthon és külföldön folytatott tanulmányai eredményeképpen bevezeti a zene-pedagógia legmodernebb útjait. A képesítés vizsgálatára és fejlesztő zenésjátékokat. A magasabb zenei kultúrájú államokban, ahol a zenei tanítás az általános gyermeknevelés terén ma már jelentékeny helyet foglal el, ez a módszer mindenhol be van vezetve zene-óvodák, zenei nevelés-cimmes, lényege, hogy a gyermek muzikális képességeit vizsgálja és fejleszti. A minden gyermek vele született muzikális ösztönét a lehető maximumig fejleszti.

— **Értesítom ügyfeleimet,** hogy Mózes Béla ludasi lakos cégeből kilépett és így nevében nincs joga eljárni, érte semminem felelősséget nem vállalok. Aron Móritz, Ludus.

— **Változás a Cluj-Bucuresti repülőmenetrendben.** A LARES repülőtársaság értesítése szerint a Cluj-Bucuresti utvonalon közlekedő utasszállító repülőgépek szeptember 1-től az eddigi 6 óra 40 perc helyett 3 óra 5 perccel indul Bucurestibe.

— **Az aradi magántisztviselők szövetségének tisztújító közgyűlése.** Aradról jelentik: Elénk érdeklődéssel tartotta rendkívüli közgyűlést az aradi Magántisztviselők Szövetsége. Polák Rezső elnök melegen üdvözölte a nagyszámú megjelent érdeklődőket, majd rámutatott az intézmény értékes működésére, egyben közölte, hogy az új szövetkezeti törvény által megkívánt átszervezések megtörténtek, az alapszabályokat felküldik a minisztériumhoz és az intézmény címében ezentúl a Concordia szót használja. Ezután a vezetőség benyújtotta lemondását, de a rendkívüli közgyűlés ismét a régi vezetőséget választotta meg. Így a tiszteltar a következőképpen alakult: elnök Polák Rezső, az igazgatóság tagjai Kauter Lajos, Marschall Ferenc, dr. Tilger Mátyas, Zscherer József, míg felügyelőbizottsági tagok: Regdon Rezső, Groza Gheorghe, Cosma Emil, Glaser Károly, Abaffy Jenő, Balajthy Béla. Az intézmény, amely az aradi nagyobb vállalatok és gyárak tisztviselői karának kitűnően működő szövetkezeti intézménye, a jövőben még szélesebb alapokra helyezni munkáját. Polák Rezső elnöknek, aki munkájával körültekintően vezeti az intézményt, köszönetet szavazott a közgyűlés.

ARADY slágermozgó

szeszennyítő műsora szeptember 1-től

— **Jön 505 a csikkal...**
Saphir Miklós v. egyet. tanársegéd londoni utjáról visszatért. Angol-francia-román csoport és külön óráit szeptember 1-én kezdi meg. Cím: Str. Ciura 6 (v. Str. Saguna 16/d), telefon (délután 2-4-ig) 30-17.
Hol lehet elhelyezkedni? Zsidók leteleplési és elhelyezkedési lehetőségei a külföldön és gyarmatokon című könyv Lei 35.— aron kapható minden könyvkereskedésben, vagy Lei 40.— beállítás ellenében portmentesen szállítja a vezérképviselő Pen Companie könyvkereskedés Satu-Mare, Piața Bratianu No. 13.

A parasztság mezőgazdasági irányítása

Augusztus folyamán a clujmegyei mezőgazdasági hivatalnak egy bizottsága szállt ki a megyébe és Iarionescu mérnök, valamint dr. Ilariu Nemes hivatalfőnök irányítása mellett propagandisztikus irányító előadást tartott Mocs, Felső- és Alsó-Zsuk, Kolozs és Szamosfalva községekben. A parasztság nagy érdeklődést tanúsított az előadások iránt és általában igen elégedettnek mutatkozott az új helyzettel, valamennyien élénk bizakodással tekintenek fel öfelségéhez a királyhoz. A gazdák elítélik a pártpolitikát és különösképpen a légiónáriusok által kifejlesztett propagandát. A légiónáriusokat csalóknak és hazugoknak tekintik, akik ugyancsak a parasztság támogatásával próbáltak hatalomra jutni.

EGYESÜLETI ÉLÉ

Wizo teadélután. Ma, kedden délután 5 órakor a Concordia klubban összejövetel rendez a cluj-i Wizo, amelyre a tagok minél nagyobb számban való megjelenését kéri a vezetőség.

A és a

Kétsz

Bucuresti, a...
lentettük, hogy...
rendeletet irt...
ganda megszer...
paganda almin...
következő hiva...
1. A nemzeti...
igazgatóság, v...
cenzurabizotts...
igazgatóság, 4...
román rádiót...
iroda.

A turisztika...
tummal kineve...
sőbb turista t...
turisztikai hiv...
százalékát tart...
házak, menede...
és pihenők épí...
letek támogat...
építésre, vala...
házak építésé...
használatuk fel...
százaléka for...
kiadásokra.

A turisztika...
munkálatokat...
igazgatója is...
ján. Nagyobb...
niztertanács...
vény felmenté...
rokkontakaj...
amint a fűrés...
tesítve vannak...
a látogatók...
nem tartózkod...

A turizmus...
vény két száz...
vasut, a rom...
társaság (CFR...
összes, bármé...
gyeket. Az ez...
ket a Nemzet...
kai hivatali fo...
lók, turistahá...
het felhasznál...
szállodák a C...
A két százal...
bizottság kez...
risztikai hiva...
ügyi és teng...
Ugyanezen b...
kat is. Ezek...
vagy ingyene...
személyzeténe...
akár az élér...

A mezőügy...
delkezése alá...
cenzurájára. E...
rolja, amely...
nevezé ki, né...
zottság végzi...
ellenőrzését...
nemzeti és e...
képpen elle...
összefüggésbe...
rium, felírás...
a mezőügyosz...
nek jogában...
geszteni, va...
nak elfogadó...
ért a közre...
tartja.

Rendkívül...
szakaszának...
ház, vagy b...
kódhatók a r...
A mozivállal...
örzését a m...
felügyeletet...
törvény vég...
zott iránye...
vezetői köte...
kulturális fi...

A mozilga...
kat alkalma...
törvényével...
sága elleni...
1. A fil...
2. A film...
3. A m...
zárása...
4. A m...
való vissz...
Ezeket a...
és lehet alk...
A

A hirdeté

A turisztika, a mozik és a rádió új rendszere

Kétszázalékos illetékekkel rótták meg az összes vasuti, hajózási és repülő jegyeket

Bucuresti, augusztus 29. Röviden már jelentettük, hogy az uralkodó pentaeken törvényrendeletet írt alá, amely a nemzeti propaganda megszervezéséről intézkedik és a propaganda miniszter hataköre alá rendeli a következő hivatalokat:

1. A nemzeti turisztikai hivatal, 2. a moziigazgatóság, valamint a filmek ellenőrző és cenzurabizottsága, 3. sajtó- és propagandaigazgatóság, 4. a hírdetési igazgatóság, 5. román rádiótársaság és 6. Rador távirati iroda.

A turisztikai hivatalt egy királyi dekrétummal kinevezett igazgató vezeti, a legfelsőbb turista tanács asszisztálása mellett. A turisztikai hivatal bevételeinek legalább 60 százalékát tartozik szállodák, villák, menedékházak, menedékek építésére utak, ösvények és pihenők építésére, valamint turistaegyesületek támogatására, ha ezek a pénz szállók építésére, valamint berendezésére, menedékházak építésére és általában turista célokra használják fel. A bevételek legfeljebb 40 százalékát fordítható személyzeti és hivatali kiadásokra.

A turisztikai hivattal kapcsolatos sürgős munkálatokat 500.000 lej erejéig a hivatal igazgatója is elrendelheti, megállapodás alapján. Nagyobb összegű munkálatokhoz a minisztertanács hozzájárulása szükséges. A törvény felmenti a kurtaxa fizetése alól a hadirokkontokat, árvaakat és özvegyeket, valamint a fűdőorvosokat. Hasonlóképpen mentesítve vannak ezen illeték fizetése alól azok a látogatók, akik öt napnál hosszabb ideig nem tartózkodnak az egyes fűdőhelyeken.

Két százalékos illeték a vasuti, hajó- és repülőjegyekre

A turizmus támogatása érdekében a törvény két százalékos illetékekkel terheli meg a vasut, a román hajózási és repülő társaság (CFR, Somere és Lares) által az összes, bármely osztályra kiadott utazási jegyeket. Az ezen illetékekből befolyó összegeket a Nemzeti Bankhoz fizetik be a turisztikai hivatal folyószámlájára és kizárólag szállók, turistaházak és menedékek építésére lehet felhasználni. Az ezen összegből épített szállodák a CFR tulajdonát fogják képezni. A két százalékos illetékből befolyó alapot a bizottság kezeli, amelynek két tagját a turisztikai hivatal, kettőt a CFR, egyet a légügyi és tengerészeti minisztérium delegál. Ugyanezen bizottság fogja kezelni a szállókat is. Ezekben a szállodákban engedély, vagy ingyenesség nem nyújtható még a CFR személyzetének sem, akár a szobák árát, akár az ételmezést illetően.

A mozgósínházak új rendje

A moziigazgatóság vezeti, akinek rendelkezése alá tartozik a filmek ellenőrzése és cenzurája. Ezt tizenöttagú bizottság gyakorolja, amelynek tagjait a belügyminisztérium nevezi ki, négy éves időtartamra. Ez a bizottság végzi a filmek preventív és utólagos ellenőrzését és mérlegeli azokat kulturális, nemzeti és erkölcsi szempontból. Hasonlóképpen ellenőrzi mindazt, ami a mozikkal összefüggésben van, mint gép, hang, szcenárium, felírás, reklám, stb. A bizottság elnöke a moziigazgatóság igazgatója. A miniszteriumnek jogában áll meghatározott időre felfüggeszteni, vagy megsemmisíteni a bizottságnak elfogadó, vagy elutasító határozatát, ha ezt a közrend szempontjából opportunusnak tartja.

Rendkívül fontos intézkedés a törvény 19. szakaszának az, hogy semmilyen mozgósínház, vagy bármilyen mozivállalat nem működhet a moziigazgatóság engedélye nélkül. A mozivállalatok és mozgósínházak ellenőrzését a működtetők és programjuk feletti felelősséget a moziigazgatóság gyakorolja, a törvény végrehajtási utasításában körvonalazott irányelvek szerint. A mozgósínházak vezetői kötelesek a moziigazgatóság kérésére kulturális filmeket iktatni programjukba.

A szankciók

A moziigazgatóság a következő szankciókat alkalmazhatja a mozik ellen, részint a törvényvel, részint az állam rendje és biztonsága elleni tevékenységgel kapcsolatban:

1. A film játszásának felfüggesztése.
2. A film elkobzása.
3. A mozinak záros határidőre való bezárása.
4. A működési engedély záros határidőre való visszavonása.

Ezeket a szankciókat külön és együttesen is lehet alkalmazni.

A hírdetési igazgatóság működése

A hírdetési igazgatóság ellenőrzi a fal-

ragaszokat, a rádió, mozi és megafonok utján eszközölt reklámot, valamint az állami, megyei és községi intézmények, autonóm-pénztárak, a külföldi cégek romániai fiókjai, az importőr cégek és azon kereskedelmi és iparvállalatok hírdetéseit, amelyek szállítói az államnak, megyének, községnek, vagy bármely államilag ellenőrzött intézménynek. Ezen cégek hírdetése csak az igazgatóság előzetes ellenőrzése alapján közölhetők. Az igazgatóság fogja az állam, megye, község és autonóm-pénztárak hírdetéseinek tarifáját megállapítani. Ugyancsak az igazgatóság fogja megállapítani a falragaszok utján a rádióban és mozikban eszközölt hírdetések árát is.

Ezen ellenőrző tevékenysége fejében a fentebbi összes hírdetések után 25 százalékos illetéket szed az igazgatóság, amely ezen illetékek behajtására névve szerződést köthet a hivatalos intézményekkel és a lapokkal. Az

Franco felajánlotta a spanyol trónt Alfonz exkirálynak?

A köztársaságiak újabb sikereket jelentenek

London, augusztus 29. A Daily Herald tudni véli, hogy Baselben tárgyalások folytak Franco tábornok és a volt spanyol uralkodó megbízottai között. Franco állítólag felajánlotta a spanyol trónt Alfonz volt ki-

rálynak pénzügyi támogatás ellenében. A lap szerint az exkirály elutasította a burgosi feltételeket.

**DANIELLE DARRIEUX
ALBERT PREJEAN**

Burgos, augusztus 29. Franco tábornok nyilatkozott a Havas tudósítójának az önkéntesek eltávolításának kérdéséről. Többek között a következőket mondta:

— A londoni benemerkvazást bizottság több tagja megfedlekzik arról a tényről,

hogy a köztársaságiak soraiban harcoló külföldiek fele nem szerepel az önkéntesek eltávolításáról szóló tervezetben. A kérdés megoldása nehéz, de nem lehetetlen, amennyiben a nemzeti Spanyolország mindenkor el fogja fogadni az igazságos és egyenlő intézkedéseket, amelyek nem hátrányosak.

Barcelona, augusztus 29. (Rador). A köztársaságiak az estramadurrai arcvonalon visszaverték az ellenség támadásait. Cabeza

ARANY AZ UCCAN
énekes vigjáték.

de] Buey körzetében a kormánycsapatok folytatták előrenyomulásukat Castuera és Benquerencia irányában elfoglalva több nemzeti pozíciót Capanerio körzetében. A nemzetiek nagy veszteségeket szenvedtek.

Nyelvvizsga az aradmegyei italmérési engedélyek árverésén

Kisjenőn hét kisebbségi pályázót elbuktattak a nyelvvizsgán

Arad, augusztus 29. Az új szesz-törvény rendelkezéseinek megfelelően a falusi italméréseket árlejtések utján adják ki a feleknek. Az aradi pénzügyigazgatóság a törvény alapján megkezdte ezeket az árlejtéseket s megalkotta a bizottságot amelynek elnöke Cilibia Vasile behajtási pénzügyigazgató. A bizottság többek között azt vizsgálja felül, hogy az érdeklő aradmegyei községek eleget tettek az árlejtésről szóló törvény vonatkozó rendelkezéseinek. Néhány községben az előírt formások hiányoztak s így ezeket a tárgyalásokat elhalasztotta a bizottság. Az első tárgyalást azonban már megtartották az aradmegyei Kisjenő községbeli engedélyekre. Az árlejtésen hét kisebbségi italmérő is jelentkezett. Az árlejtésen

résztevők legnagyobb meglepetésre a tárgyalás megkezdése előtt közölték az italmérőkkel, hogy előbb nyelvvizsgát kell tenniük. Ezt a vizsgát nyomban meg is tartották és a pénzügyigazgató előbb román szöveget diktált, majd pedig megkezdte a szóbeli vizsgáztatást. A vizsga befejezése után közölte a kisebbségeikkel, hogy román nyelvtudásuk nem felel meg a követelményeknek és ezért az árlejtésen nem vehetnek részt.

Érthető meglepetést keltett ez a rendelkezés, amennyiben a törvény nem említi azt, hogy az italmérők a román nyelvből vizsgát kötelesek tenni, hanem csupán az előírt iratok beszerzését teszi számukra kötelezővé.

Hasonló vizsgát tartottak Zerind, arad-

Nagyvállalat keres osztályfőnököt

a bevásárlásban, aki különösen a vállalat technikai részében, mint fűtés, világítás, szerelés, stb. is járatos. Románok német és magyar nyelvismerettel előnyben. Csak tehetséges, gyakorlott, elsőosztályú emberek jöhetnek számításba, akik egy nagy üzemi követelménynek megfelelnek. Fiatalkorú, komoly és megbízható ajánlkozók írjanak román nyelven „Azonnali belépésre” jellegre a kiadoba.

eképpen befolyó összeg 25 százaléka a nemzeti propagandaalapot fogja szolgálni, 75 százalékából pedig a hírdetések árát fizetik ki. A miniszternek jogában áll felfüggeszteni azon lapok megjelenését, valamint leállítani a hírdetési és falragasz-ügynökségek tevékenységét, amelyet a törvényes intézkedéseket megsértének.

A román rádiótársaság vezetését kilenc-tágu igazgatóság ellenőrzi, ebből négyet a magánrészesek választanak, ötöt pedig királyi dekrétum utján neveznek ki.

megyei község engedélyeire vonatkozóan is. Itt két kisebbségi is kapott italmérési engedélyt. Azokat a versenyzőket, akiket a bizottság tagjai elbuktattak, kizárták az árlejtésből.

Mindazok a kisebbségek, akiket a pénzügyigazgató a nyelvvizsgának vetett alá, sérelmezték ezt az eljárást, amennyiben a törvény mindössze csak annyit ír elő, hogy az illető jelentkezéskor írni, olvasni kell tudnia. Már pedig ezt az elemi iskolai bizonyítvány eléggé bizonyítja. Ezzel szemben a pénzügyigazgató arra az álláspontra helyezkedett, hogy azoktól, akiknek magyar iskolabizonyítványuk van megköveteli a nyelvvizsgát és azok, akik román iskolát jártak, mentesülnek a vizsga alól.

Az italmérők jórésze az idősebb nemzedékhez tartozik, ezeknek pedig magyar iskolabizonyítványuk van.

Mindazok a kisebbségek, akik az árlejtésen résztvettek és a pénzügyigazgató által elrendelt nyelvvizsgán megbuktak, jogorvoslattal élnek, egyben pedig kérdést intéznek a felsőbb fórumokhoz, hogy milyen rendelkezés alapján tartják meg a nyelvvizsgákat Arad megyében, s más megyében is megtörténik-e a vizsgáztatás, vagy pedig megelégednek az elemi iskolai bizonyítványokkal.

Thalia Mozdó

Masz Hahisztadrut-akció Nagyváradon

A Zs. N. Sz. akcióját, amelyet a szervezeti keretek kiépítése, az átrétegződés elősegítése és az ifjuság támogatására határozott el a legutóbbi konferencia, a hátralévő városokban még október előtt be fogják fejezni.

Ennek keretében augusztus 30-án veszi kezdetét a Masz Hahisztadrut-akció Nagyváradon, ahová annak lefolytatására megérkezett Reiter Károly, a Zs. N. Sz. elnöke és Weinberger Nándorné (Cluj).

A kolozsvári akció sikere után a cionista körök várakozással tekintenek a váradai Masz Hahisztadrut-akció elé, annál is inkább, mivel a váradai cionista élet megerősödése és a helyi csoport fejlődése következtében ma már igen élénk érdeklődés mutatkozik a zsidóság körében a Zs. N. Sz. aktivitása iránt.

Uj utépítési munkálatok Bihar és Szilágy megyékben

Bucuresti, augusztus 29. Ghlemegeanu közlekedésügyi miniszter ötmillió 233 lej folyósítását rendelte el. Ez a legújabb investíció, amelyet a kormány sürgős utépítési és utjavítási munkálatokra fordít. A kiutalt összegből két erdélyi megyében is fognak utépítési és javítási munkálatokat végezni. Bihar megyében az Oradea-Seleus-Apateu közötti közúti utat kikövezik, valamint a gara Rotunjour-Balti-Cherechiu Mic utat, összesen egymillió 333 ezer lej értékben. Salaj megyében a Zalau-Crasna megyei utat építik ki. Erre a célra egymillió kétszázezer lej irányított elő a minisztérium. A munkálatokat az egyes megyei utszolgálatok házikézelésben fogják elvégezni.

— Weisz Lázár szatmári lakos állampolgársági jóváhagyó végzését tévedésből idegen vette át. A végzés a Tanácsadó Irodában (Cluj, Str. Berthelot 8) van letéve és ott átvethető.

Az oradeai SZILÁGYI-féle orth. kóser zsidó fiuinternátus

felvesz az 1938-39. tanévre bentlakó és bejáró növendékeket. Az internátusban a tanulók okleveles tanárok gondos vezetése mellett teljes testi és lelki fejlődése biztosítva van.

Az Intézet Igazgatói Dr. SZILAS, zsidó főnöki igazgató és RADO PÁL kereskedelmi főnöki tanár

Érdeklődők Oradea, Str. Delavrancea 17-bez forduljanak.

SPORT

Huszezer néző jelenlétében a Ripensia döntetlenül játszott Bucurestiben a Venusszal

Gyengén szerepeltek az újoncok a Nemzeti Bajnokság első fordulóján. Az AMTE súlyos verességgel kezdett

Jó formában játszott a Viktoria, FC Carpați, Kinizsi és Sportul Studentesc

Cluj, augusztus 29. (Az Uj Kelet tud.) A Nemzeti Bajnokság első fordulója deribvel kezdődött: a Venus futballcsapata otthonában a Ripensia együttesét látta vendégül. A találkozó meglepetést hozott: huszezer néző jelenlétében a Ripensia pontot vett el nagy ellenfelétől. A Ripensia ezuttal is igazolta kivételesen nagy tudását. A forduló legnagyobb meglepetését a Sportul Studentesc együttese szolgáltatta: hétgólos vereséget mért az AMTE csapatára. A két újonc: az UDR és a ploesti Tricolor egyelőre gyengén indultak. Mindkét csapat azonban, amint túl lesz a kezdeti lámpalázson, bizonyosan sok bosszúságot fog még okozni a bajnoki mezőny kipróbált rutinnal rendelkező együttesének. A fordulónban jó formáról tett tanubizonyoságot a kolozsvári Viktoria, a Phönixből lett FC Carpați, a Kinizsi és az AMTE-t verő Sportul Studentesc.

A Nemzeti Bajnokság első fordulójáról az alábbi tudósításaink számolnak be:

Venus-Ripensia 1:1 (1:0). Bucuresti. 20 ezer néző. Bíró Xifandó. Az első percben Orza a Venusnak szerzi meg a vezetést, szünet után a 34. percben Beke egyenlít. Négy perc múlva Bindeát, a Ripensia jobbszélsőjét sorozatos durvaságok miatt a bíró kiállította.

Sportul Studentesc-AMTE 7:1 (3:0). Bucuresti. 20 ezer néző. Bíró Constantinescu. A gólok sorrendje: 31. p. Marinescu, 41. p. Stefanescu kézzel üti hálóba a labdát, a bíró nem veszi észre, a gólt megítéli. 43. p. Mihalescu. Szünet után 12. p. Marinescu, 18. p. Gica Popescu, 37. p. Stefanescu. Ezután szépít a 42. percben az AMTE Batrin révén.

Viktoria-Gloria 2:1 (1:0). Arad. 2000 néző. Bíró Ritter. A 38. percben Capusan beadásából Felecan II 1:0, szünet után a 7. percben Cociuban II 10 méterről 2:0, a 25. percben Henegar kapásból 2:1.

Kinizsi-Tricolor Ploesti 6:2 (2:1). Temesvár. 3000 néző. Bíró dr. Rusu. A gólok: 11. Cucuia, 15. Tierjung, 44. Kocsis Tricolor. Szünet után 2. Bajusz, 6. Kocsis Tricolor, 21. Bajusz, 32. Klimek, 42. Bajusz.

FC Carpați (Phönix)-UDR 4:1 (4:0). Nagybánya. 2500 néző. Bíró Freund. A gólok: 2. 5. és 17. Szerény III, 36. Szerény IV. Szünet után 19. Pacuraru.

A Nemzeti Bajnokság állása:

1. Juventus	1	1	0	0	1:0	2
2. FC Carpați	1	1	0	0	4:1	2
3. Sportul Studentesc	1	1	0	0	7:1	2
4. Viktoria	1	1	0	0	4:1	2
5. Kinizsi	1	1	0	0	3:2	2
6-7. Ripensia	1	0	1	0	1:1	1
8. Gloria	1	0	0	1	1:2	0
9. Tricolor	1	0	0	1	2:0	0
10. UDR	1	0	0	1	1:4	0
11. AMTE	1	0	0	1	1:7	0
12. FC Rapid	1	0	0	1	0:1	0

Nemzeti Bajnokság B)

Jó a bucaresti Makkabi futballcsapata

Cluj, augusztus 29. (Az Uj Kelet tud.) Az A) liga küzdelmekkel egyidejűleg megkezdődött a négy tizes csoportba osztott B) liga küzdelem is. Az első forduló során a bucaresti Makkabi legyőzte a Telefon Club és Venus tartalékgárdájának fuziójából létrejött Lucafarul együttesét. A B) liga küzdelemben sem az Universitatea, sem a NAC nem indította csapatát. Eredmények:

Nyugati osztály — Északi csoport:
Marosvásárhely. Mures-Viktoria 9:1 (5:1). Aranyosgyéres. Sodronyipar-Monopol 4:1 (2:0). Nagyszeben. HTV-Crisana 1:0 (0:0). Nagyvárad. Törökös-Olimpia CFR 4:0 (1:0). A kolozsvári Universitatea-Tricolor mérkőzés elmaradt.

Nyugati osztály — Déli csoport:
Gyulafehérvár. Rovine Grivița-Unirea MV 3:1 (3:0).

Resca. Minerul-Soimii 5:0 (0:0). Temesvár. TMAC-Vulturii 4:2 (3:0). Oradea. Crai Iovan-CFR Piski 3:1 (0:1).

Keleti osztály — Északi csoport:
Chisinau. Viktoria CFR-Mihal Viteazul 6:0 (3:0).

Tihina. Traian-Sporting 3:0 (0:0).

Cernăuți. Gloria CFR-Jahn 4:2 (2:1).
Galati. Dragos Voda-DVA 3:3 (3:1).
Iasi. Textila-ILA 3:0 (2:0).
Keleti osztály — Déli csoport
Braila. Dacia Unirea-ACFR 4:1 (1:1).
Bucuresti. Makkabi-Lucafarul 4:2 (2:0).
Unirea Tricolor-Mociornita 2:1 (1:0).
Ploesti. Prahova-Franco Romana 2:0 (1:0).

KÜLFÖLD

Zágráb. Csehszlovákia-Jugoszlávia 3:1.
Benes-kupa válogatott mérkőzés.

Csak egy országos rekordot javítottak Románia bajnoki atlétikai versenyén

A versenyen a kolozsvári atléták kitünően szerepeltek

Bucuresti, augusztus 29. Románia atlétikai bajnokságának versenyét szombaton és vasárnap rendezték meg Bucurestiben. A kolozsvári atléták feltűnő sikerrel szerepeltek: hat országos bajnokságot hódítottak el és az elért egyetlen országos rekord — a háromugrásban — is kolozsvári atléta nevéhez fűződik. A részletes eredmények:

Szombat:
100 m: 1. Dejenariu KAC 11 mp.
800 m: 1. Lapusan Metropola 1 perc 58.8 mp.
5000 m: 1. Dinu Cristea St. Roman 15 perc 51 mp.
Távolugrás: 1. Stoichitescu Soimii Kolozsvár 678 cm.
Görög stílusú diszkoszvetés: 1. Hegedűs UDR 36.40 méter.

Kalapácsvetés: 1. Biró György KAC 43.53 méter.

Vasárnap:

200 m: 1. Dejenariu 22.4 mp.
400 m: 1. Iordache 53.3 mp.
1500 m: 1. Kiss 4 perc 10.8 mp.
10.000 m: 1. Dinu Cristea 32 perc 42.4 mp.
110 gát: 1. Negru VD 16.1 mp.
400 m gát: 1. Lapusan Metropola 58 mp.
Magasugrás: 1. Csáklány Venus 173 cm.
Versenyen kívül Alexandrescu Soimii 173 cm.
Rudigrás: 1. Elhardt Rékás AC 380 cm.
Háromugrás: 1. Stoichitescu Soimii 14.06 m országos rekord.
Súlydobás: 1. Schullery KAC 14.06 m.
Gérvetetés: 1. Vamanu St. Roman 60.14 méter.
Diszkoszvetés: 1. Havaletz 40.63 m.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Álláskeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jellegű levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Kristály gőzfürdő Cluj, Str. Dubălarilor 3, teljesen újszerűen átalakítva. Legnagyobb komfort, jódós forrásvíz. Reggel 6 óráig nyitva. Árak: gőz 15 lej, kád 20 lej. Olcsó csoportjegyek.

Lakótársat keres különbejáratu szobába jobb fiatalember. Berkovits, Str. Xenopol 7.

JAHNZEITABLA alumíniumból tetszetős, kiselak, egyszemélyes 150 lej, kétszemélyes 250 lej. Megrendelésnél zsidó dátus közlendő. Boros papírkereskedés, Cluj.

Nyolcadikos kereskedelmista napi 2 órai irodai munkát vállalna, az iskola kezdetéig egész napra is. Ajánlatokat „Szorgalmas” jellegre a kiadóba.

Muszaf előmunkázói állást vállal a közelgő nagyünnepre kellemes hangu, vallásos fiatalember. Címe: Katz Zsigmond Satu-Mare, Str. Regele Carol 51.

Zongorát legmodernebb módszerrel vállalok. Mankovits Iby, Regele Ferdinand 18. Ekszerizlet.

Eladó jólmenő, komplektul felszerelt kötőde. Betanítást is vállalok. Ajánlatok: Guttman József Odorheiu, Str. P. Nicolae 23.

Textil-vasas-fűszer szakmában jártas segédet sűrűsen felveszek. Szombaton zárva. Krausz, Viisoara, jud. Turda.

Társat keresek jól bevezetett iparizem nagyobbitásához. Kefekötészet. Calea Traian 34.

Bécsben végzett, nagy prakszissal bíró diplomás héber tanár, fiatal, gyermektelen, perfeket román, magyar, német és meglehető angol, arab, olasz nyelvtudással, román állampolgár purimig, esetleg továbbra is állást keres lehetőleg városban. Vállal kurzusokat is szervezetenben. „Modern” jellegre a kiadóba.

Két diáklány urinónél teljes ellátást kaphat. Cím a kiadóban.

Betársulnék Tg-Muresen 6-700 ezer lej tőkével rentabilis üzletbe. Ajánlatokat „Tg-Mures” jellegre a kiadóba kérek.

Konfektios üzlet keres elarusito segedet. Szombaton zárva. „Imbracámintea” Junger, Targu-Mures.

Kaucióképes ügynokség keres képviseletet vagy bizományi lerakatot bármely cikkben Oradea és környékére, esetleg egész Erdély részére. Leveletét „Kaució” jellegre a kiadóhivatal továbbít.

„Fegyvergyári” 50 lóerős, álló Diesel nyersolajmotor beszerelve, javítható tengelytöréssel, tartozékaival eladó. Balázs Oradea, Wilson 12.

Két középiskolás gyermek teljes ellátást kaphat komfortos lakásban ort. zsidó családnál. Cím: Cluj, Regele Ferdinand 141. I. 6.

Győződjön meg, hogy még mindig új bundákban, gallérozásban és javításban Bixen-spanner szőrmearuház vezet. Calea Regele Ferdinand 3, udvarban.

Budák alakítása, javítása legujabn modellek szerint olcsó nyári áron Mendelbaum szicsnél. Cal. Regele Ferdinand 20. Kapu alatt.

Két felsőiskolás urigyermekek teljes ellátást kaphat izraelita uricsaládnál. Ehrenwald, V. Alexandri 8.

Intelligens, fiatalabb zsidónót keresek kóser háztartás vezetésére, ki nagyobb gyermekkel is szivesen foglalkozna. Bonbonária, Reg. Ferd. 29.

Tíz hónapos, nagy egészséges flugyermekeket örökbe adnék jobb zsidó családnak. Cimet kérem a kiadóba leadni.

Hitoktató urak figyelmébe!!

A közkezdvelt és általánosan bevezetett

Edelstein, Carte de Religionea mozaică

reaprobált III. bővített és javított kiadása sajtó alatt van. Librărie MORAVETZ kiadása Timisoara.

Budapest. A magyar labdarugóbjajknokság eredményei a következők: Ujpest-Szürke-tari 4:2 (4:1), Hungária-Bocskai 4:1 (1:1), Ferenováros-Zuglói AC 8:1 (3:1), Kispes-Phöbus 3:3 (2:2), Neanzeti-Salgótarjáni SE 8:1, Szolnoki MAV-Elektromos 4:1 (0:0), Szolnokon. Szeged FC-Budafok 1:0 (0:0), Szegeden.

Constanța. AS Constanța-Turda 4:2 (2:1).

A Haggibbor futballcsapata vasárnap Nagyváradra rándul, ahol a Makkabi csapattal mérkőzik. Ebből az alkalomból a Haggibbor kíséretet is visz magával. Jelentkezni az Ideal hölgyfodrászüzletben I. G. Duca 2. Indulás vasárnap reggel 4 órakor.

Társat keresek villanyerőre berendezett „Medikagó”-féle vámmalomhoz, fűszermalomhoz és kávépergelmőhöz. Horovitz Cluj, Str. Mărăsesti 73.

Szép napos lakásba iskolás gyermeket teljes ellátásra felveszek. Közel a Barijuhoz, Cím a kiadóban.

Iskolásilány a központban, uricsaládnál teljes ellátást kaphat központifutéses lakásban, Cím a kiadóban.

Kiadó különbejáratu elegánsan bútorozott szoba. Str. Mojiilor 7, ajtó 5.

Fűzőszakmabeli segéd kerestetik regáti városba. Ajánlatokat Kahan Kálmán ziarist, Sighet címre.

Helyi képviselőket községekben is, egész Ardealban keres cluji cég, jövedelmező cikkek eladására. Választ: „Referencia” jellegre a kiadóba.

Oradean zsidó uricsaládnál iskolásgyerekek teljes ellátást kaphat fűrdőszoba és zongorahaszánálattal, esetleg zongoraoztatással. Özv. Berger Antalné Oradea, Xenopol 5.

Licenciázott tanárnó angol órákat ad. Cím Schwarz Miklósánál Reg. Ferd. 40, I. em.

Két leány, vagy fiu teljes ellátással (ort. kóser) otthonra talál. Özv. Londonné, Timisoara 4, Str. Tudor Vladimirescu 28.

Keresek egy szoba konyha, fűrdőszobás, garszon lakást. „Pontos fizető”.

RÁDIÓ MŰSOR

Kedd, augusztus 30.

Bucuresti. 7.30: Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13: Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vízállásjelentés. 13.10: Déli hangverseny. Közben: Sporthirek. 13.40: Hanglemek. 14.15: Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30: Hanglemek. 15: Hírek. 16.45: Előadás. 19: Üzenetek. 19.17: Tánclemek. 20: A rádiózenekar hangversenye. Lupescu énekes közleműködéssévl. 20.45: Szimfónikus hanglemek. 21.45: Felolvasás. 22.30: Hírek. 22.45: Vendégloji zene. Majd: Hírek külföldre németül és franciául. Utána: Közlemények.

Jeruzsálem. Délután 5.30: Pontos idő, hírek. Az angol nevelés alapelvei. 8: S. Mast előadása. 8.20: Hangverseny. 8.50: P. Turbulin előadása. 9: Pontos idő, időjárás, hírek. 9.30: Az angol műsor keretében kamarazene.

Budapest I. 7.45: Torna, utána hanglemek. 11: Hírek. 13.05: Énekegyüttes. 13.45: Hírek. 18.30: Hegedűszámok. 20: Cigányzene. 20.30: Vándorlás a Keleti tenger partján. Utelirás. 21: A gésák. Operett. 22.50: Hírek. 23.10: Jazzhármas. 24.10: Hanglemek.

Mit hallgassunk a külföldi műsorból: London Regional. 21: Promenade hangverseny.

Prága II. 21: Beethoven I. szimfónia. Radio Paris. 23.15: Hangverseny.

Szerda, augusztus 31.

Bucuresti. 7.30: Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13: Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vízállásjelentés. 13.10: Déli hangverseny. Közben: Sporthirek. 13.40: Hanglemek. 14.15: Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30: Hanglemek. 15: Hírek. 16.45: Előadás. 19: Könyvek. 19.15: Előadás Bachról és Haydnról lemezekkel. 20.15: Felolvasás. 20.30: Arnautu Mihály énekel. 20.55: Teodorescu Sándor hegedül. 21.30: Kabarélemezek. 22.30: Hírek. 22.45: Vendégloji zene. Majd: Hírek külföldre németül és franciául.

Jeruzsálem. Délután 5.30: Pontos idő, hírek. A héber nevelés alapelvei. 8: Felolvasás Mose Madzini utirajzából. 8.35: Zene. 8.45: Mose Bermann előadása. 8.55: Jasa Haifetz hegedűszólója. 9: Pontos idő, időjárás, hírek. 9.45: Az angol műsor keretében hangverseny.

Budapest I. 7.45: Torna, utána hanglemek. 11: Hírek. 13.05: Zongora- és énekszámok. 13.30: Hírek. 14.30: Hanglemek. 15.35: Hírek. 18: Az ökölvívás. Előadás. 18.30: Cigányzene. 20: A rádió szalonzenekara. 21.35: Hírek. 21.55: Az Operaház tagjából alakult zenekar. 24.10: Jazz.

Két e

Még alig hagyták doktori titolon megredt a tinta, a papi és máris egy-egy k tel lépnek Erdély z

Az egyiket dr. S me: „A Juadizmus egymáshoz való vis mányos irodalomban Schönfeld Miklós előttük, itt nőtt f több ízben találkozótó hasábjain és ör a diákkorában hozz valósultak, sőt vár szárnnyalta.

Hogy a görög ku a hatása a zsidóság zadokon kereszttül főfeladata, hogy v nép, a magát félt gát tőle, a felsőbb gedtek az idegen Ha a farizeus bef valahogy gátat is velődésnek, a dias Alexandriában má lene való védekezé zonyitka, hogy nyelvét, miszerint sára fanyalodott.

A görög szellem tásával már fogl feld dr. azonban nyos irodalomban dési elemeket is munkát végzett. bizonyítja, hogya észrevétlenül a h vak nagy serege lassan birtokába nyelvet, hogy vég darabig a zsidó lene, majd meg furcsa bókokat i felé. De hogy a letesebb legyen, huzzák és akross a mi nemzedékü rögre cserélték. görögösöds ves a görög nyelv m söt magát a Sze nak bizonyos kor még akkor is a szernek nevezi a

A hellenizmus kalmának bizo is, amelyekben a a zsidóság mag is szivesen gyö

A zsidó hagy mai építőművés dományt is lek magasztalhasa Schönfeld dr a görög kultu Midrásban. Így a görög aforiz hatásokkal fog na talán a n kissé erőttett „labirint”-ból i rók hatásáról példákat, bár a vagyok Schön elfogadni, hog kább a vétele

A hellén ku jongásunk nem irodalom legje ra és Schönfe ó ezeka a szá művészi, oly

A másik é szerzője, címe birodalma a ban”. Vajda ósregi fellegv furtban rakt ját, hogy azt tovább vánd ba ismeret

Vajda dr. ról értekezik az álomban királyságot támadnak. A na, baraitha, mok és midr féta látomá msi kutató gyal, Vajda kozó anyag

Vajda dr. csoportosítja „I. Mily mányos irod

Két erdélyi fiatal zsidó tudós bemutatkozása

Még alig hagyták ott az iskola padját, a doktori tituluson még jóformán meg sem száradt a tinta, a papi avatás is hátra van még és máris egy-egy komoly tudományos füzettel lépnek Erdély zsidóságába.

Az egyiket dr. Schönfeld Miklós írta. Címe: „A Jüdaizmus és a hellén művelődés egymáshoz való viszonya a zsidó hagyományos irodalomban.”

Schönfeld Miklós dr. neve nem ismeretlen előttünk, itt nőtt fel közöttünk, irásaival több ízben találkozunk az erdélyi zsidó sajtó hasábjain és örömmel konstatáljuk, hogy a diákkorában hozzáfűzött reményeink megvalósultak, sőt várakozásunkat jóval túl is szárnyalta.

Hogy a görög kultúrának milyen nagy volt a hatása a zsidóságra, jól tudjuk, hiszen századokon keresztül ez volt a zsidóság egyik főfeladata, hogy védekezzen ellene. De ha a nép, a magától féltve, távol is tartotta magát tőle, a felsőbb zsidó körök szívesen engedtek az idegen kultúra csábos szavainak. Ha a farizeus befolyás a Szentföldön még valahogy gátat is tudott vetni a görög művelődésnek, a diaszporában, így különösen Alexandriában már nehezebben ment az elhárító védekezés. Terjedésnek legjobb bizonyítéka, hogy a nép annyira elfeledte nyelvét, miszerint a Szentírás görög fordítására fanyalodott.

A görög szellemnek a zsidó népre való hatásával már foglalkoztak a tudósok Schönfeld dr. azonban értekezésében a hagyományos irodalomban előforduló görög művelődési elemeket ismerteti és ezzel alapvető munkát végzett. Schönfeld számos példával bizonyítja, hogyan lopakodott bele szinte észrevétlenül a héber nyelvbe a görög szavak nagy serege, majd pedig, hogyan vette lassan birtokába a zsidó gondolkodást, a nyelvet, hogy végül teljesen kiszorítsa. Egy darabig a zsidó tudósok még védekeznek ellene, majd meg csendesen behódolnak, sőt furcsa bókokat is áradoznak a görög nyelv felé. De hogy a görög udvarlás minél tökéletesebb legyen, a latinát a sárga földig lehúzzák és akroszak néhány évtizeddel ezelőtt a mi nemzedékünkben, a héber neveket görögökre cserélték. Csak nagykéssén, amidőn a görögösödés veszélyére ráeszmélnek, amidőn a görög nyelv már az istenházába is bevonul, sőt magát a Szentírást is veszélyezteti, hoznak bizonyos korlátozó törvényeket ellene, de még akkor is akad olyan, aki „disznak”, ékszernek nevezi az idegen görög nyelvet.

A hellenizmus terjesztésére kiválóan alkalmasnak bizonyultak a görög színjátékok is, amelyekben bizony nemcsak a nép, hanem a zsidóság magasabb rétegei, sőt a tudósok is szívesen gyönyörködtek.

A zsidó hagyományos irodalom még a római építőművészetet, nyelvet, hadászati tudományt is lelkisnyil, hogy ezzel a görögöt magasztalhasa.

Schönfeld dr. nagy tehetséggel mutatja ki a görög kultúra elemeit a Talmudban és a Midrásban. Így párhuzamot von a héber és a görög aförizmek között, majd a mitológiai hatásokkal foglalkozik. Szellemes és eredeti, ha talán a mitológiai hatások egyes példái kissé erőltettek is, a „kábárit” szónak a „labirint”-ből való levezetése. Majd a görög írók hatásáról hoz érdekes és sokszor találó példákat, bár a legtöbbször én is hajlandóbb vagyok Schönfeld dr. egyik ama feltevését elfogadni, hogy a gondolatok találkozása inkább a véletlen műve.

A hellén kultúrát való egykori nagy rajongásunk nem tűnt el nyomtalanul, a zsidó irodalom lapjain gyakran bukkanunk szálakra és Schönfeld dr. széles tudására vall, hogy ő ezeke a szálakat olyan nagyszertűen, olyan művészi, olyan hozzáfűző kézzel kibogozta.

A másik értekezésnek Vajda István dr. a szerzője, címe „Dániel könyvének négy világbirodalma a zsidó hagyományos irodalomban”. Vajda István dr. a Tóra és chochmá ósrégi fellegvárában, a Majna melletti Frank furtban rakta le mélyes tudásának alapját, hogy aztán a hajdani mesterek módjára tovább vándorolva, építse széleit magasságba ismereteinek tárházát.

Vajda dr. Dániel prófétának furcsa álmáról értekezik. A próféta megfektetése szerint az álomban szereplő négy nagy állat, négykirályságot jelent, amelyek a földön majd támadnak. A hagyományos irodalom — misna, baraita, tosefta, a két talmud, a tárgumok és midrások — bőven foglalkozik a próféta látomásával és annak megfektetésével. A mai kutatók beveset törőttek ezzel a tárgyal, Vajda dr. az első, aki össze erre vonatkozó anyagot egybegyűjtötte.

Vajda dr. a következő szempontok szerint csoportosítja az összegyűjtött anyagot: „I. Milyen birodalmakat értett a hagyományos irodalom a négy világbirodalmon és

hogyan jellemzi e világbirodalmak tulajdonságait? 2. Mivel indokolja a hagyományos irodalom azt a tényt, hogy Izrael hosszú ideig a négy világbirodalom uralma alatt szenved. A véletlen műve s a sors szeszélye volt-e ez csupán, vagy pedig erkölcsi hanyatlása miatt érte-e Izraélt a számkivetettség? 3. Hogyan jut kifejezésre a hagyományos irodalomban az a gondolat, hogy Izrael egykor megszabadul a négy világbirodalom uralma alól és örökké fennmarad? 4. Hogyan bűnhődik — a hagyományos irodalom lefogása szerint — a négy világbirodalom az Izraellel szemben elkövetett igazságtalanságokért? 5. Végül a Gog és Magog képzetkörét, mely a hagyományos irodalom lefogása szerint felváltja a negyedik birodalmat és megelőzi a Messiás korszakát.”

Befejezésében Vajda dr. leszürri vizsgálatainak eredményét: „A négy királyság az ő uralmát Izrael fölött nem saját erejének és tehetségének, hanem Isten akaratának

köszönheti, Isten kezében eszközök a földi hatalmak, egyedül tőle függ a sorsuk. Ennek következtében élénken kifejezésre jut az a reményesség a rabbinikus irodalomban, hogy a világbirodalmak elnyerik méltó büntetésüket azokért a gonosz tettekért, amelyek Izraélt és Istene ellen elkövettek. A világbirodalmak bukása után a boldogság és a jólét következik a földön. Előbb azonban a jámboroknak végig kell szenvedniük a Gog és Magog által felidézett háborús zavarokat. E két nép ugyanis az idők végén fellázad Izrael, Isten és a Messiás ellen. Isten harcba vonul ellenük és legyőzi őket. Gog és Magog elpusztulása után a messiási korszak következik.”

Vajda dr. hangyaszorgalommal gyűjtötte egybe adatait, éles szemét nem kerülte el semmi, ami a tárgyra vonatkozik és ezzel jóval felülmúlta tudóstársait, akik ezzel a tárgyal csupán csak felületesen foglalkoztak. A fiatal tudós nemcsak a „milé dölmá” berkeiben otthonos, hanem biztos kézzel evez a talmud és a midrás hatalmas tengerében is. A két erdélyi zsidó tudós — az első dési, az utóbbi nagyváradi — bemutatkozó névjegyét büszke örömmel vettük és reméljük, hogy Erdély zsidó hitközségei is fel fognak rájuk figyelni. Löwenkopf

KÖZGAZDASÁG

Gazdasági hetiszemle

— **Banati levél** —

Timisoara, augusztus 29. (Az Uj Kelet tud.) Ez az ideai augusztus gazdasági vonatkozásában nem volt ugyan rosszabb, mint a tavalyi vagy éppen tavalyelőtti, azonban egy komoly hiánytétellel is kell számolnunk. Ez abban nyilvánul meg, hogy szemben a tavalyi és tavalyelőtti augusztusi gabonakampánnyal — ezútszerint szünetel az ezirányú tevékenység. Hogy ennek ellenére nem ütötte fel a fejét a pesszimizmus, ez nyilvánvalóan annak tudható be, hogy gazdasági körökben nagyon biznak abban, hogy ezuttal csak bizonyos időeltolódásról van szó.

Hogyan látja a helyzetet a bankember?

A közismert banati vezető pénzügyi vezérigazgatója a napokban tért haza külföldről utjáról.

A külföldi pénzpiacra tagadhatatlanul depresszióval találkozott. Ez a depresszió abból az idegességéből adódik, mely már hetek, sőt hónapok óta állandóan nyugtalanítja a középeurópai biztonsgot. Pénz van mindenütt, ám nem nagyon mernek a pénzrel komolyabb, hosszabblejáratu tranzakcióba belekapcsolódni. A kérdés ugyanis minduntalan felvetődik: Holnap mi lesz s milyen sorsra jut az a vállalkozás, melybe ma belebocsátkoztak?

Ezzel szemben őszinte örömmel kell elmondanom, hogy idehaza a külföldinél sokkal nyugodtabb hangulatot találtam. Romániában a kedélyek nyugodtabbak — kiegyensúlyozottabbak. Itt csak az a baj, hogy momentán hiányzanak azok az üzletek, még helyesebben: azok az üzleti előkészületek, melyek az őszi szezonnak felmérhető perspektíváit már ilyenkor rajzolták fel a láthatárra. Ezzel szemben áll, hogy a pénzügyi piac nagyon nyugodt és ami ennél is fontosabb: biztos alapon nyugszik. Az adott körülmények között, természetesen, nagyon nagy tökékek halmazódtak fel a bankok trezorjaiban és sajnos, ezeket a pénzeket nem veszik olyan mértékben igénybe, mint aminőben bankkörökben szeretnék volna. Bizom, természetesen abban, hogy a szeptember-október hónapok pótlólag behozzák majd a most kimaradt üzleteket. Hacsak a nyomott nemzetközi helyzet hullámai nem csapnak át a mi területeinkre is.

Szélesend a gabonafronton
Ebben a pillanatban a buzafronton szemléltető vagyunk egy olyan kísérletnek, mely Romániában és minden más agrárországban is példa nélkül áll. Az adott helyzetre való tekintettel, a kormány az életbeletettett 400 lejes minimális buzaárral, a buza szabad eladását és vételét igen szűk keretek közé szorította.

Am nézzünk csak a napirenden szerep-

lő kérdés mögé és vonjuk le ebből a tanulságot. A multban az volt a helyzet, hogy a gabona, illetőleg a buza ára a kereslet és kínálat szabad játéknak volt kiszolgáltatva. Keresték a búzát, emelkedett a zár, — valamint fordítva. Most nem keresik a búzát, tehát, ha a minimálizálás nem következik be, ma a buza ára országsszerint 250—350 között mozgott volna. A kormány ellenben fix árhoz kötötte a buza eladását, miáltal a szabad üzleti lehetőségeknek is elvágta az útját. Pillanatnyilag csak a malmok vásárolnak búzát és a malmok is csak a belföldi szükséglet fedezésével törődnek. Mert a buzaexporthoz hasonlóan a lisztexport sem konvenál a mai minimálizált ár mellett. Hiszen a külföldön jóval olcsóbb a buza, mint nálunk, az agrárországban.

Mi lesz? — ez a kérdés. A kormány, mint már megirtuk ezen a helyen, egyelőre 400 millió lejt fordított intervenciósz buzavásárlásokra. Ez az összeg természetesen nagyon kevés, hogy a termelők pénzügyi szükségletét kielégítse. Ezt a kormány is jól tudja és ezért már be is jelentette, hogy további intervenciósz vásárlásokra újabb nagyobb összeget bocsát a szövetkezetek rendelkezésére. Már most ha számtábsba vesszük, hogy ilyenkor augusztusban és szeptember elején is, tehát mingyárt a kampány beindításakor a buzafelesleg legalább 20—25 százalékat exportálták ki az országból és hogy az idén a buzafelesleg cca 150 ezer vagon, a számitás egyszerű: a kormányának legalább 35 ezer vagon búzát kell lefedeznie intervenciósz vásárlásai útján, ami viszont 40 ezer lejes alapár mellett igen tekintélyes összegre, 1 milliárd 400 millióra rug. Ebből az összegből 400 milliót már rendelkezésre bocsátott, maradt tehát még 1 milliárd.

Ez az érem egyik oldala. Az érem másik oldala viszont az, hogy ha a kormány sikeresen megvívja ezt a nagy küzdelmet s intervenciósz vásárlásokkal kihuzza szeptember végéig, — akkor a kormány, ha csak valami rendkívüli eset nem jön közbe, meg is nyerte a csatát. A buza interacionális viszonylatokban ugyanis addigra a mainál jóval magasabb árat fog elérni és így a román búzának a külföldön való plasszirozása is már jóval könnyvetel. Mindezenetire, a kormány roppant nehéz feladatra vállalkozott.

A tengeri kiviteli tilalmának részleges felemelése nem hozta meg a várt eredményt. Az a kötöttség, mely előírja az exportöröknek, hogy csak bizonyos országok felé irányítható a román tengeri s ezért csak szabad és nemes valuta fogadható el ellenszolgáltatás fejében, erősen resztringálta az üzleti lehetőségeket. Né-

Băile FELIX

gyógyfürdő

Románia Pöstyén-el!

Augusztus 31-től kezdve már életbelépnek az olcsó penzió-árak!

I. oszt. teljes penzió **Lei 220.—**
II. oszt. teljes penzió **Lei 120.—**

(Lakás, étkezés és gyógyfürdő)
A penzió nincs időtartamhoz kötve!
Mindenki addig marad, amíg jól érzi magát!
EGÉSZ ÉVEN AT NYITVA!
Iszappakolás télen is!
Orthodox kóser étterem!

metország és Magyarország is érdeklődik a román tengeri iránt, de ezek az emittett országok pillanatnyilag számításba sem jöhetnek. Ezért a hatályon kívül nevezett exporttilalom ellenére komolyabb üzletkötések nincsenek is a piacon.

Gabonapiac: Az itteni piacon a buza körül semmilyen érdemleges üzlet nem regisztrálható. A tengeri üzlet az utóbbi napokban ezzel szemben felélénkült. A bánáti tőzsdéken a következő árakat jegyzik: Buza 400, tengeri 320, illetőleg legújabbban már 330, zab 380, új lenese 420—430, takarmányár, a 315, tavaszi árpa 360, bánáti repce 580, káposzta repce 590 lej száz kilónként.

Lisztpiac: A Bánátban egyelőre nem könyvelhetünk el semmilyen nagyobbjelentőségű lisztüzletet. Jóllehet a malmok állandóan üzemben vannak, a liszttermelés inkább a helyi szükséglet fedezésére szorítkozik. A bánáti malomiparnak az idén azonban nagyobb elfoglaltságot fog biztosítani az a körülmény, hogy Erdély több vidékén nagyon gyöngye volt az ideai buzatermés s ezt a vidéket a Bánát fogja ellátni liszttel. Az itteni lisztárak a következők: 30—70-es beosztású kismalmi liszt 760, illetőleg nagymalmi 780, valamint korpa 280 lej mázsánként. (f. m.)

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET.

- AZ OPERA MOZGO MÜSORA:**
Hétfő, kedd, szerda:
Stan és Bran mint skótok.
- A ROYAL MOZGO MÜSORA:**
Holnap, hétfőn szenzációs premier! Robert Montgomery és Rosalind Russel: Elj, szeress és tanulj című filmben.
- A SELECT MOZGO MÜSORA:**
Premier! Buvárhajó D. 1. Főszereplők: Pat O'Brien, George Brent.
- AZ URANIA MOZGO MÜSORA:**
Paramata. Főszereplők: Zarah Leander, Willy Birgel, Hilde v. Stolz.
- A CAPITOL MOZGO MÜSORA:**
Premier! Leányzóktetés. Főszereplő: Gustav Fröhlich. Rendezte: Bolváry Géza.
- A MUNKAS MOZGO MÜSORA:**
3, 6 és 9 óra két sláger: I. A kínai arany. (Az arany átka). Az évad szenzációja. Fősz.: Gary Cooper és Madeleine Carroll. II. A zsaroló. Dráma. Fősz.: Elisa Landi és Kent Taylor. III. Journal.
- A THALIA MOZGO MÜSORA:**
Arany az uccán. Danielle Darrieux és Albert Prejean nagyszíri francia énekes vígjátéka. Előtte: Híradó. Előadások kezdete: 3, 5, 7 és 9 óra.
- AZ EDISON MOZGO MÜSORA:**
A sárga bestia. Kém- és csempészfilm. Főszerepben: Inkisinnoff. II. King-Kong. (A dűzsungel foglya). Valódi dűzsungel film. III. Uj híradó és Micky Maus.
Jön! Jön! A 100%-os színes film. A borzalom völgye.

UJ KELET Legújabb hírek

(Elsőoldali cikkünk folytatása)

seinél is tovább ment, amennyiben semmilyen megértést nem tanusított a szudetanémet követelések iránt. Csehszlovákiát — írja a lap — angol ágyuk és angol arany tartja fenn. A legfigyelemreméltóbb az a kijelentés, hogy egy esetleges konfliktust nem lehet lokalizálni többé, de a kincstári kancellár elfelejtette megmondani, kik és milyen körülmények között idézhetnek elő konfliktust? — írja a német lap.

Hogy Londont mennyire foglalkoztatja Simon beszédének nemzetközi visszhangja, arra misem jellemzőbb, mint az a Reuter-jelentés, mely szerint Chamberlain miniszterelnök ma újra Londonba érkezett és Halifax-szal hosszasan tanácskozott a Simon-beszéd európai hatásáról.

Kedden rendkívüli minisztertanácsra ül össze az angol kormány, amelynek keretében Horthy magyar kormányzó berlini látogatása és annak várható következményei is napirendre kerülnek.

Londonban nagy jelentőséget tulajdonítanak

Henderson berlini angol nagykövet váratlan londoni útjának aki mihelyt megérkezett az angol fővárosba, nyomban felkereste Halifax külügyminisztert és tájékoztatta őt legújabb berlini megfigyeléseiről.

Aggodalom Londonban

Az angol közvélemény hangulata láthatóan nyugtalan és aggodalomteljes. Sir John Simon beszéde nemhogy csökkentette volna ezt, hanem ellenkezőleg, fokozta, Ennek okát főleg abban keresik, hogy berlini körök igen tartózkodóan fogadták Simon kijelentéseit. Henderson berlini követ Londonba való érkezése és a keddre összehívott minisztertanács arra enged következtetni, hogy a közvélemény aggodalmait angol vezető körök is osztják. Hir szerint a londoni kabinetben megoszlanak a vélemények abban a tekintetben, hogy milyen hatást gyakorol Berlinre a tást kell most tanusítania az angol kortást kell mosta tanusitania az angol kormányának. Egyes államférfiak úgy vélik, hogy közvetlenebb eszközökhöz kell folyamodnia a kormányának ahhoz, hogy magatartásának megváltoztatására bírja Berlint, mások viszont úgy vélik, hogy a német sajtó reagálási módja mellett szól, hogy Simon szavai elérték a célt és Németország megértette a beszédből az erőszakos fellépés veszedelmes voltát és nem fog ilyen eszközökhöz folyamodni.

Runciman és Henlein tárgyalása
Runciman lord, miután hosszabb tanácskozást folytatott Benes köztársasági elnökkel és meghallgatta Londonban járt titkáranak, Gwatkinnek beszámolóját, Henleinrel tárgyalta tegnap délután. A találkozás Hohenlohe herceg rothenhauseni kastélyában történt meg, ahová Runciman Gwatkin kíséretében érkezett meg. Henlein Kundt képviselő társaságában várta a lordot.

Henlein Nürnbergbe megy
Runciman és Henlein másfélórás tanácskoztak, majd mindketten visszavonultak és jegyzeteket készítettek tárgyalásokról. Egy Runcimanhoz közelálló személyiség kijelentése szerint a feszültség enyhült az utóbbi napokban és remény van arra, hogy bizonyos feltételek teljesítése mellett eredményre vezetnek a most folyó tárgyalások. Ugyanebből a forrásból származik az az információ is, hogy Runciman a hét folyamán még egyszer találkozni fog Henleinrel.

Henlein egyébként nem vesz részt a külföldi németek stuttgarti kongresszusán. Ehelyett meg fog jelenni a nemzeti szocialista párt Nürnbergi kongresszusán, amelyre meghívást kapott.

Lindbergh ezredes szerdán délelőtt Moszkvából Kolozsvárra érkezik

Kedden délelőtt haladnak át a szamosfalvi repülőtéren a kisantani-államok repülőversenyének résztvevői

Cluj, augusztus 29. Világhírű érdekességit vendége lesz Kolozsvárnak szerdán délelőtt. A szamosfalvi repülőtérra érkezik a reggeli órákban Lindbergh ezredes, az Óceán legendás hírű első átrepülője, aki gyermekének elrablásával és tragikus halálával kapcsolatosan néhány évvel ezelőtt ismét sokáig állott a közérdeklődés közepontjában. Az ezredes feleségével együtt az elmúlt héten Moszkvába repült Angliából, ahol a megrendítő gyermekrablási história után megtelepedett. Lindbergh megtekintette a szovjet hatalmas légi hadiflottáját; utjával kapcsolatosan különböző verziók láttak napvilágot a világsajtóban arról, hogy megbizást fog kapni az orosz légiflotta átszervezésével és tőkésítésével kapcsolatosan. A román polgári repülőársaság kolozsvári kirendeltségét hétfőn délután telefonon értesítették Bucurestiből Lindbergh érkezéséről. A szamosfalvi repülőter a mai nap folyamán valószínűleg szikratávíró üszeköt-

tesébe lép Moszkvával, hogy megtudakolja Lindbergh érkezésének pontos idejét.

Egyelőre még bizonytalan, hogy mennyi ideig fog Kolozsváron tartózkodni; innen valószínűleg Bucuresti felé folytatja útját.

Az ezredes fogadására máris széleskörű előkészületek történtek. A szamosfalvi repülőtéren a polgári és katonai hatóságok fejei, Enescu ezredes vármegyei prefektus, Filipescu polgármester, sőt valószínűleg Hanzu tábornok helytartó is üdvözölni fogják az ilusztris vendéget.

A szamosfalvi repülőternek egyébként ma, kedden is mozgalmas napja lesz. A kisantani pilótáinak körrepülési versenyén résztvevők érkeznek meg Prágából, hogy rövid pihenés után folytassák utjukat Bucuresti felé. A versenyen ötven pilóta vesz részt, ezek között 8 román, 11 jugoszláv és 31 cseh. A gépek körülbelül délelőtt 12 órától kezdve érkeznek a szamosfalvi repülőterre.

Hitler váratlan látogatása Kehlben a francia határnál

Hatalmas drótsövényhálózat a német-belga határnál

STRASBOURG, augusztus 29. A Havas jelenti: Ma reggel 9 órakor Hitler kancellár váratlanul Kehlbe utazott, mely a Rajnán túl, Strasbourggal szemben fekszik. Hitler kíséretében volt nyolc tábornok. A Führer érkezése nagy meglepetést keltett a városban, ahol egyetlen zászlót sem vontak fel a vezér üdvözlésére. Azonnal mozgósították az egész rendőrséget a rend biztosítása érdekében. A határt lezárták, a közlekedést megszüntették Kehl és Strasbourg között. Hivatalos fogadtatás nem volt. Az autóból leszállva, Hitler és a tábornokok megtekintették a kehlí hid mindkét oldalán eszközölt erő dítési munkálatokat és 10 órakor folytatták utjukat Offenburg felé.

BRÜSSZEL, augusztus 29. A La Gazette Libérale című belga lap megállapítja, hogy a világháború utolsó éveiben sem építettek olyan hatalmas drótsövény hálózatokat Németországban a belga határ mentén, mint most. A lap szerint 25-30 kilométer mélységben 3-4 soros szögesdrótsövények láthatók, amelyek alatt tankelhárító ágyukat helyeznek el.

Harminc napra bezárták az aradi Dacia éttermet és kávéházat,

mert súlyos egészségügyi kihágást állapított meg a kerületi tiszti orvos

Arad, augusztus 29. Dr. Lust Ferenc kerületi tiszti orvos egészségügyi razziaát tartott, amelynek során megjelent a Dacia étteremben, szállodában és kávéházban. A kerületi tiszti orvos olyan állapotokat talált, Arad legnagyobb vendégipari üzemében, amely egyáltalán nem felel meg a higiénia követelményeinek. A tiszti orvos tizenkét pontból álló jegyzőkönyvet vett fel, amelyben feltárta azt a megdöbbentő állapotot, amelyet különösen az étterem konyhájában tapasztalt. A konyhában huszonkét darab edényt lefoglalt,

amelyet vizsgálat végett az egyik laboratóriumnak küldenek el. A jegyzőkönyvben feltárja a tiszti orvos többek között azt is, hogy a konyha személtárájában döglött patkányt talált. Hasonló állapotok uralkodnak a szálloda mosodájában és a kávéházban is. A tiszti orvos a jegyzőkönyvben javasolta a Dacia kávéház, étterem és szálloda bezárását.

Dr. Cotiu Romuald főorvos a jegyzőkönyv alapján jelentést tett az esetről az egészségügyi vezérfelügyelőségnek, amely felhatalmazást adott a főorvosi hivatal-

A transzilvániai zsidók és utazó urak találkozóhelye Clujon az újonnan nyílt
„CARMEL“ orth. kóser étterem és büffé
Calea Regele Ferdinand 33. Regal kávéházzal szemben. Szíves pártfogást kér a Satu-Mare-ről elszármazott KESZTENBAUM-család. Pensió rendszer.
Az orthodox rabbitanácsa felügyelete alatt.

Sportvonat Budapestre utlevél és vízum nélkül

Indulás CLUJ-ról szeptember 7-én reggel 9.33-kor. Visszaindulás Pestről szept. 13-án

Utolsó jelentkezés szept. 1.

Költség Lei 1.520

Jelentkezni lehet:

WAGONS-LITS//COOK

EUROPA

utazási irodákban.

nak, hogy saját hatáskörében rendelje el a Dacia szálloda, étterem és kávéház bezárását. Valószínűleg a törvény előírta minimális időre, harminc napra függesztik fel a Dacia működését, mert legalább ennyi idő szükséges ahhoz, hogy egészségügyi szempontból elfogadhatóvá tegyék ugy az éttermet, mint a szállodát és kávéházat.

K. H.-akció Brassóban

Brassóból jelentik: Dr. Klara Dachner, a Keren Hajszód jeruzsálemi delegátusa ma Brassóba érkezik, ahol a K. H.-akció beindításaként előadást fog tartani.

Nehezen halad a japán offenzíva Hankeu felé

Sanghai, augusztus 29. A japán haderők folytatják nehéz tüzésüket, tankosztagaik és légi haderőik által támogatott támadásukat Hankeu ellen, anélkül azonban, ahogy jelentősebb eredményt tudtak volna eddig elérni. A küzdelem igen heves.

Tokiói jelentés szerint a japán csapatok elfoglalták Liuant, amely Hankuetől 200 kilométernyire fekszik.

Elfogták Tökés Bélát is

Bucuresti, augusztus 29. A bucuresti sziguranca egyik detektívje Ioan Stanislavschii felettesienek megbízásából a Stefan Cel Mare szösszen teljesített szolgálatot. Es itt sikerült észrevennie Tökés Bélát, a jilvai fegyházból menekült rablógyilkost. Utána somtor-dált és egy adott pillanatban revolvért rántva rákiáltott:

— Tökés add meg magad!
Tökés nem védekezett, megbilincselve a sziguranca kisérték, ahol kihallgatták, majd szembesítették a már előzőleg elfogott büntársával, Culdával. Délben egy órákor Paximade kvesztor, Radu Ionescu őrnagy, katonai főügyész és mások jelenlétében lepergették a szökés részleteit, majd követték Culdát és Tökést a szökésküldtől az elfogatásukig meg tett utakon.

Külföldön tanuló gyermekének minden szak- és tankönyvét rendkívül kedvezményesen Lepagenál Cluj rendelheti. Kérjen ingyen jegyzéket. Cim: Lepage — Cluj.

FRATERNITAS R. T. CLUJ NYOMÁSA
CENZURAT

Taxa postala plătita în num. No. 244716/929.

10. Telefon: 13-60.
Havonta 110, net-
ővre 600, egész-
földre: Hav:
félővre 12, eg.
Hirdetések díjsz.
„UJ KELET” a
banati zsidóság
ja. Cikkeknek utánn
forrás megjelölésév

A stuttgarti a valóság

Huszonnégy orszá-
gyűltek össze vasár-
földi német nemzet-
hogy a külföldi né-
resszusán némi sze-
magukhoz. Ezeken
maga bizonyos kül-
kerülése érdekében
hanem a vezér h-
nemzeti szocialista
megjásznai évről-
forgató játékat.
Hess Rudolf az
huszonnyé zászlót
ott megjelent kül-
A nemzeti szoc-
késéretében nyujto-
cióknak:

„Nem azért
hogy a külföldi
désék és világn-
jének vele, han-
gók hazájuk bé-

Hogy az elzász-
pott horogkeresz-
majd Franciaország-
zeti szocialista
előre. De nem k-
Stuttgartban el-
kell érteni. Mert
érdekelt országok
a nagylelkű kife-
vasárnap stutt-
„Mi és külföldi-
bele más áltamo-
és boldoguljana-
módján.”

Igy beszélt a
vezér egyebet s-
Henleinon keres-
a dolgába s ma
hogy Csehszlov-
maga módján.
Hogy a sok s
milyen óriási r-
nyitja jobban,
valyi kongressz-
beszél.

„Külföldön
németek kongre-
a németellenes
kében olyan ha-
a nemzeti szoc-
metsországnak
Svájc, Hollandi-
részeit bekebel-
is ezek a hir-
hitelre találtak
szemb.en azon
egyetlen igazi
hogy más álla-
Es hol van
sége, mióta
jelentette, hog-
gondol más
sértésére!

Ezért nem
vasárnap stu-
Hess Rudolf
a nemzeti sze-
ebben a mind-
neki is a pá-
a pártprogra-
Hitlerék az e-
vigyáztak me-
nem sértésék m-
zeti szocialis-
szakasza így

„Egy és
mely mind-
den német-
olasz, va-
egyesüljön
sem, élj
Ausztriába
letén.”
Akk nem
hanem a hi-
kísérik, azo-
stuttgarti s-
cialista pár-
őszinte hitv